

บทที่ ๓

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓.๑ ลักษณะทั่วไปของจังหวัด

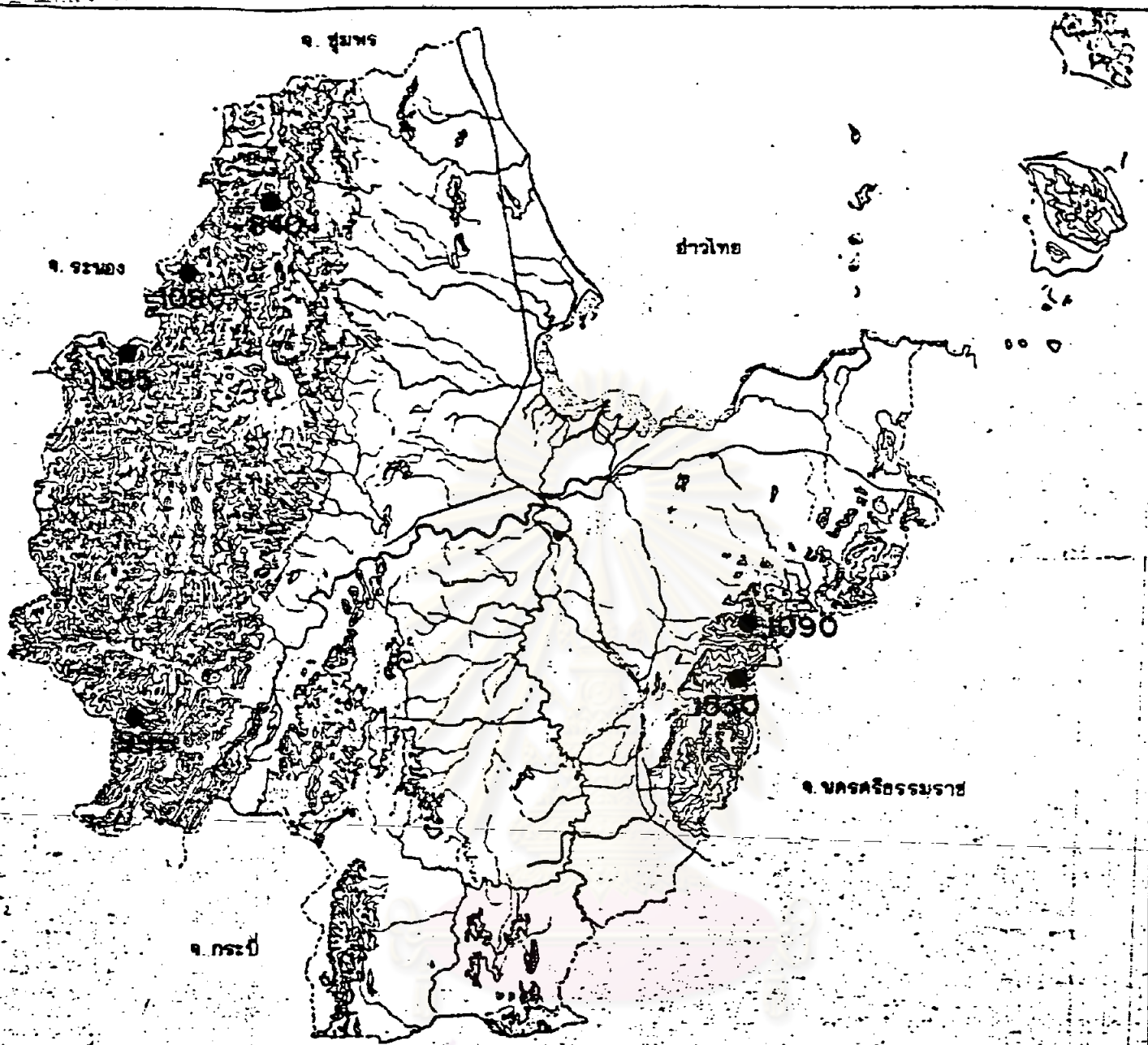
๓.๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ทางทิศตะวันตกของอ่าวไทย บริเวณตรงกลางของคาบชวาของประเทศ อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๔๑° ๑๕' กับ ๑๐๗° ๔๔' และเส้นแวงที่ ๔๔° กับ ๒๒° มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๔๐๒.๑๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔,๖๒๖,๓๐๗.๕ ไร่ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดของภาคใต้ และมีพื้นที่มากเป็นอันดับ ๑๐ ของประเทศ ห่างจากกรุงเทพ ฯ ไปทางทิศใต้ประมาณ ๖๕๐ กิโลเมตร พื้นที่จังหวัดมีอาณาเขตติดต่อกับดังนี้

- ทิศเหนือ จดจังหวัดชุมพรและอ่าวไทย
- ทิศใต้ จดจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดกระบี่
- ทิศตะวันตก จดจังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง
- ทิศตะวันออก จดอ่าวไทย และจังหวัดนครศรีธรรมราช

๓.๑.๒ ลักษณะทางกายภาพ

เนื่องจากจังหวัดมีพื้นที่เป็นภูเขาประมาณ ๔๔ % ของพื้นที่ทั้งหมด เทือกเขาที่สำคัญคือเทือกเขาภูเก็ต เป็นเทือกเขาคามแนวเหนือใต้ ที่แผ่ระหว่างจังหวัดสุราษฎร์ธานี กับจังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา ส่วนมากเป็นภูเขาสูง และเป็นภูเขาที่ยังมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากทางคานตะวันตกเป็นภูเขาสูงและคานตะวันออกจกทะเล ทำให้ลักษณะพื้นที่เอียงลาดไปทางทิศตะวันออก จึงก่อให้เกิดแม่น้ำสำคัญหลายสาย เช่น

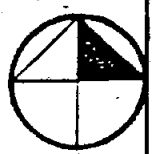
———— เส้นเขตตำบล   ———— เส้นเขตอำเภอ   ———— เส้นเขตจังหวัด   ● จุดที่ตั้งของอำเภอ   ⊙ จุดที่ตั้งของจังหวัด

ความลามาารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะทางกายภาพแสดงความสูงของพื้นที่

● จุดสูงสุดของยอดเขา

มาตราส่วน
1 : 1000,000

แม่น้ำพุมดวง อันเป็นต้นน้ำของแม่น้ำตาปี ก็เกิดจากแนวเทือกเขาภูเก็ทนี้ เริ่มต้นจาก
อำเภอพนมบ้านอำเภอตาซูน อำเภอคีรีรัฐนิคม รวมกับแม่น้ำตาปีที่อำเภอพุนพิน เทือกเขา
ทำให้เกิดแหล่งน้ำธรรมชาติดังกล่าวมาแล้ว ในจังหวัดจึงมีแม่น้ำหลายสาย จึงทำให้
ประชากรในจังหวัดมีน้ำใช้ตลอดปี

นอกจากมีแนวเทือกเขาภูเก็ทตั้งไกลแล้ว ยังมีแนวเทือกเขาบรรทัดเป็น
เทือกเขากั้นเขตแดนกับจังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้พื้นที่บริเวณอำเภอกาญจนบุรีและ
อำเภอคอนสักเป็นที่ราบสูง และจากเทือกเขานี้ ก่อให้เกิดแม่น้ำสำคัญหล่อเลี้ยงพื้นที่ใน
บริเวณนี้ ได้แก่ คลองคอนสัก คลองท่าทองใหม่ คลองกะแคะ และคลองสำคัญในอำเภอ
เวียงสระ อำเภอบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาเค็ม จากแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมปี ๒๕๑๗
(แผนที่หน้า ๓๓) จะเห็นโครงข่ายของแม่น้ำหลายสายในพื้นที่กระจายไปทุกอำเภอ จึง
ทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดค่อนข้างอุดมสมบูรณ์

๓.๑.๓ ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดมีสภาพผสมผสานหลายลักษณะ แยกออกเป็นประเภท
ใหญ่ ๆ ได้ คือ

พื้นที่ส่วนลึกเข้าไปสู่คานตะวันตก มีเทือกเขาภูเก็ทกั้นเขตแดน
จังหวัดระนองและจังหวัดพังงา พื้นที่ลักษณะนี้คือพื้นที่บางส่วนของอำเภอหาดง อำเภอ
คีรีรัฐนิคม อำเภอตาซูน และอำเภอพนม ซึ่งเป็นที่ราบ มีภูเขาใหญ่สลับซับซ้อนเป็นแหล่ง
ต้นน้ำลำธาร ส่งน้ำหล่อเลี้ยงพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด มีป่าไม้มีค่าอยู่ทั่วไป เป็นทั้งป่าโปร่ง
และป่าดงดิบ มีไม้ยาง ยุง ตะเคียน เคี่ยม จำปา และไม้อื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก
ราษฎรในอำเภอเหล่านี้อาศัยอยู่ตามที่ราบเชิงเขา และริมแม่น้ำลำคลอง

พื้นที่ริมทะเล คือด้านฝั่งตะวันออกของจังหวัดทางด้านอ่าวไทย ได้แก่
พื้นที่ในเขตอำเภอหารนะ อำเภอไชยา อำเภอหาดง อำเภอเมืองและอำเภอพุนพิน
พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ริมฝั่งทะเลมีภูเขาไม่สูงนัก มีป่าไม้เบญจพรรณ ป่าชายหาด และ
ทุ่งหญ้า ส่วนพื้นที่ตอนกลางได้แก่ อำเภอเคียนซา อำเภอพระแสง และกิ่งอำเภอ
บ้านนาเค็ม โดยเฉพาะเขตอำเภอพระแสงซึ่งติดต่อกับเขตอำเภอกงหรา และจังหวัดกระบี่
เป็นเขตที่ราบลุ่มตอนกลางของภาคใต้ เนื้อที่ประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สำรวจความเหมาะสมในการใช้ที่ดินบางจุดเป็นตัวอย่าง
เพื่อใช้เป็นแปลงสาธิตเกษตรกรรมตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พื้นที่ราบสูงทางทิศตะวันออก ได้แก่พื้นที่ในเขตอำเภอคอนสัก อำเภอ
กาญจนดิษฐ์ และอำเภอเวียงสระ ซึ่งมีพื้นที่เป็นสันเทือกเขาบรรทัด อันเป็นเทือกเขากั้น
เขตแดนซึ่งติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นที่ราบสูงเรียงตลอดแนวของจังหวัดส่วนนี้

พื้นที่เกาะในทะเล ได้แก่เกาะในเขตของอำเภอเกาะสมุย อำเภอ
เกาะพะงัน และเกาะบางส่วนของอำเภอคอนสัก พื้นที่ส่วนกลางของเกาะเป็นภูเขา แหล่ง
คนนำล่าซาร์ และป่าไม้เบญจพรรณ

๓.๑.๔ ภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไปมีฝนตกเกือบตลอดปีเพราะตั้งอยู่ในความสมุทร เป็นแหลม
ยื่นออกไปในทะเลจึงได้รับลมมรสุม คือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดียและ
มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากทะเลจีนตอนใต้และอ่าวไทย อากาศอยู่ในเกณฑ์อบอุ่น มี
๒ ฤดู คือ

ฤดูฝน ทั้งต้นจากเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคม รวม ๘ เดือน
จำนวนน้ำฝนรวมน้อยที่สุดประมาณเดือนกุมภาพันธ์ เฉลี่ยวันละ ๓.๘๙ มิลลิเมตร จำนวน
วันที่ฝนตกน้อยที่สุดประมาณเดือนมีนาคม ฝนตกเฉลี่ยเดือนละ ๑ วัน และจำนวนฝนตกมาก
ที่สุด ประมาณเดือนพฤศจิกายน เฉลี่ยวันละ ๑๒.๙๘ มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตกมาก

ที่ลุด คือเดือนตุลาคม ทกประมาณเดือนละ ๒๔ วัน

ฤดูร้อน เริ่มต้นจากเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน มีระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน เดือนมีนาคม เมษายน และพฤษภาคมอากาศร้อนมาก อุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๓๙.๒ เซนเซียส อุณหภูมิจนึ่ล่อกมีประมาณ ๒๙.๕ เซนเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดประมาณ ๒๐.๖ เซนเซียส ในเดือนมกราคม

๓.๑.๕ ประวัติศาสตร์

บริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยที่เรียกว่า "อ่าวบ้านดอน" ในทุกวันนี้ นักโบราณคดี ได้ค้นนิษฐานไว้ว่า มีคนพื้นเมืองอาศัยอยู่กันมาแต่เมื่อหนึ่งพันสี่ร้อยปีก่อนแล้ว ซึ่งคงตกประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๒ นั้นเอง ครั้งนั้นมีชนชาวอินเดียนแล่นเรือมาขึ้นที่ตะกั่วป่า แล้วเดินทางเลาะเลียบลำน้ำตะกั่วป่าไปสู่เชิงเขาหลวงและข้ามเขาเดินเลียบแม่น้ำหลวงเรื่อยมาจนถึงปากอ่าวบ้านดอน ชาวอินเดียนนั้นเป็นผู้มีวิชาความรู้เห็นอชนพื้นเมือง ดังนั้นจึงเป็นผู้แพร่วัฒนธรรมเก่า ๆ ของคนไว้ในดินแดนเหล่านี้เป็นจำนวนมาก ในสมัยนั้นกำลังเป็นเวลาแห่งความรุ่งเรืองของอาณาจักรศรีวิชัย ที่นักโบราณคดียังคงเดียงกันไม่เป็นที่ยุติว่า นครหลวงแห่งอาณาจักรศรีวิชัยนั้น อยู่ในสุมาตรา หรือที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีกันแน่

ในสมัยที่กล่าวถึงนี้ รอบอ่าวบ้านดอนมีเมืองสำคัญ ๆ อันเป็นที่มาของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบันตั้งอยู่หลายเมือง คือเมืองไชยา ตั้งอยู่ที่อำเภอไชยาในปัจจุบัน เมืองท่าทอง ตั้งอยู่ ณ ริมแม่น้ำท่าทองอยู่ในบริเวณอำเภอกาญจนดิษฐ์ปัจจุบัน และเมืองศรีวิชัยตั้งอยู่ ณ ริมแม่น้ำพุมดวง เคียงนี้อยู่ในเขตอำเภอศรีวิชัยนั้นเอง เมืองทั้งสามนี้

* ใช้ข้อมูลเฉลี่ย ๓ ปี ของ พ.ศ.๒๕๑๐, ๒๕๑๖ และ พ.ศ.๒๕๒๐ จากสถานีอุทกนิยมนิทยาบ้านดอน เส้นรุ้งที่ ๕° ๐๘' เหนือ เส้นแวงที่ ๙๙° ๑๘' ตะวันออก ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑๐ เมตร

คือเมืองเก่าแก่ อันเป็นต้นกำเนิดของจังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือบ้านคอนในปัจจุบันนี้

ต่อมาในรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ บริเวณบ้านคอนคือบริเวณที่ตั้งศาลากลางจังหวัดในปัจจุบัน มีคนมาตั้งบ้านเรือนอยู่หนาแน่นเพราะเป็นที่ดอน มีแม่น้ำไหลออกสู่ทะเลหลายสาย และลุ่มแม่น้ำหลวงคือแม่น้ำตาปีในปัจจุบันมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ จึงเป็นศูนย์กลางของการต่อเรือเดินทะเลในแหลมมลายู ครั้นถึงสมัยของสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใ้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ย้ายเมืองท่าทองมาตั้งที่บ้านคอน และยกฐานะให้เป็นเมืองจัตวา โดยขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ พระราชทานนามว่า "เมืองกาญจนบุรี"

จนกระทั่ง ร.ศ. ๑๑๘ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งเขตการปกครองทั่วราชอาณาจักรออกเป็นมณฑล โปรดเกล้าฯ ให้รวมเมืองไชยา ทั้งศาลากลางที่บ้านคอน รวมเมืองไชยา เมืองชุมพร และเมืองหลังสวน ขึ้นเป็นมณฑลหนึ่ง เรียกว่า "มณฑลชุมพร" ทั้งศาลากลางมณฑลอยู่ที่เมืองชุมพร ต่อมาได้ย้ายศาลากลางมณฑลมาตั้งที่บ้านคอน บริเวณศาลากลางเกี่ยวกับเมืองไชยา ยกฐานะเมืองท่าทองเป็นอำเภอ ให้ชื่อว่า "อำเภอกาญจนบุรี" สกฐานะเมืองไชยาเดิมเป็นอำเภอเรียกว่า "อำเภอเมืองไชยา" และแบ่งเขตการปกครองย่อยลงไปอีก ท้องที่ใดมีคนมากเป็นชุมชนหนาแน่นพอสมควรหรือท้องที่กว้างขวางเกินไปไม่สะดวกแก่การปกครองก็ให้แบ่งแยกเป็นอำเภอและกิ่งอำเภอขึ้นใหม่ และเปลี่ยนชื่ออำเภอบ้านคอนเป็นอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ตามชื่อที่ได้รับพระราชทาน

๓.๑.๖ การตั้งถิ่นฐาน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดที่มีการตั้งถิ่นฐาน เป็นชุมชนเมืองที่เก่าแก่มากมาย และการตั้งถิ่นฐานในสมัยโบราณก็ยึดแหล่งน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ จะเห็นว่าทั้ง ๓ เมืองเก่านั้น ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำสำคัญของจังหวัดทั้ง ๓ แห่ง รวมทั้งอำเภอเมืองก็ตั้ง

* ศาลากลางจังหวัด, จังหวัดสุราษฎร์ธานี, โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๑๔ (สุราษฎร์ธานี : สมบูรณ์การพิมพ์, ๒๕๑๔), หน้า ๒.

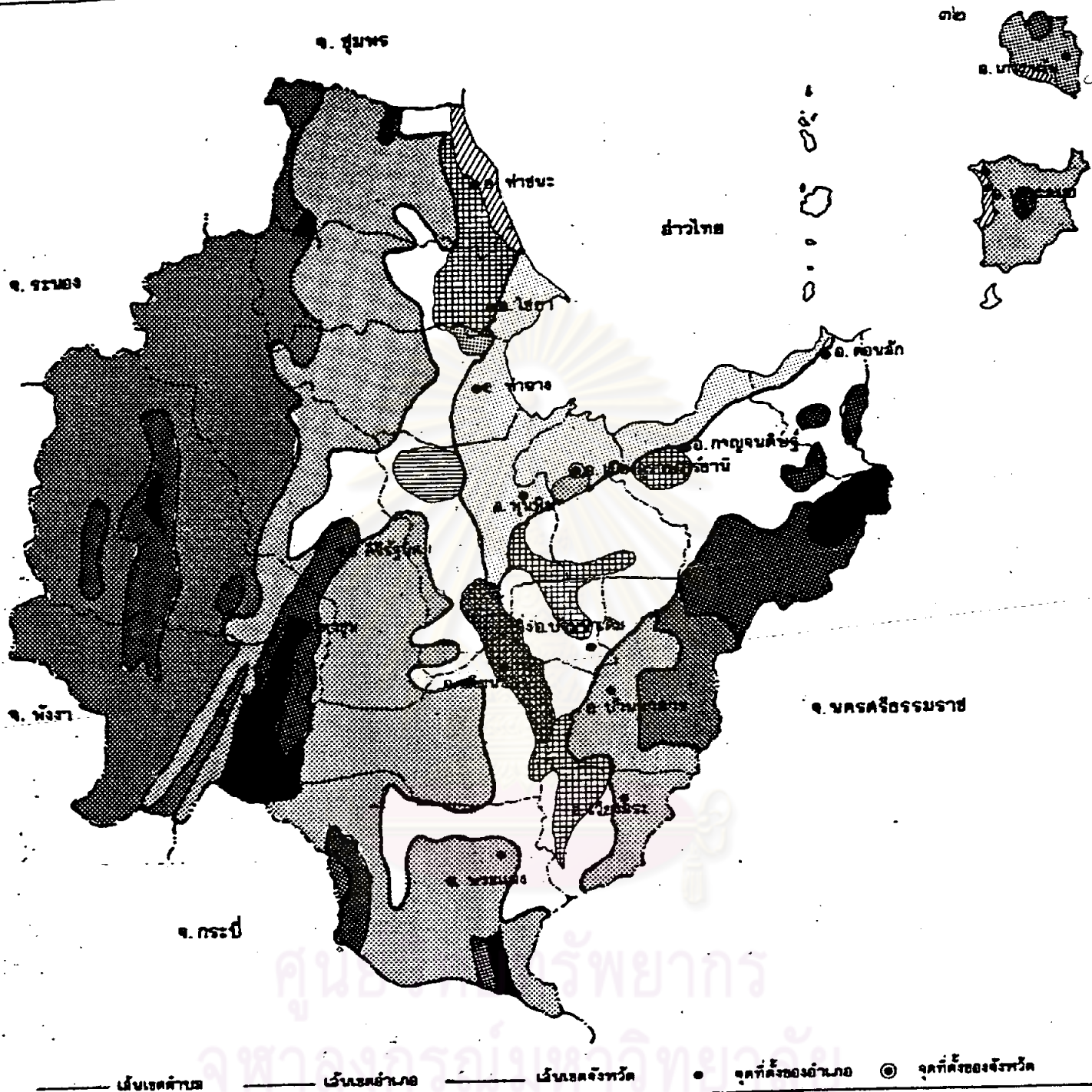
อยู่บนแม่น้ำที่สำคัญอีกเช่นกัน เนื่องจากในอดีตจังหวัดอยู่ในฐานะโคกเคี้ยว การติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ มีเพียง ๒ ทาง คือ ทางรถไฟและทางเรือ ดังนั้นแหล่งชุมชนสำคัญจึงมักจะอยู่ใกล้ทางรถไฟและท่าเรือ เช่น อำเภอเมือง อำเภอชุมพูน อำเภอไชยา อำเภอนาสาร อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอเกาะสมุย ความหนาแน่นของประชากรก็จะเกาะกลุ่มและมีความต่อเนื่อง ตามลำน้ำที่สำคัญของจังหวัด จากแผนที่การกระจายตัวในระดัอำเภอของจังหวัดในปี ๒๕๒๐ ก็ยังเห็นได้ชัดเห็นว่า ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนก็ยังคงเกาะไปตามเส้นทางรถไฟ อันเป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญของจังหวัด ซึ่งมีความสำคัญมาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ในอนาคตเมื่อทางหลวงแผ่นดินผ่านชุมพร หลังสวน สุราษฎร์ธานี สิชล นครศรีธรรมราช ปากพื้ง ระโนด สงขลา และท่าเรือย่านคอนที่ท่าทองเสรีเจริญร้อย มีเรือขนาดใหญ่เข้าออกได้สะดวก ทำให้จังหวัดมีความสำคัญในการขนส่งสินค้าทั้งทางน้ำและทางบก โฉมหน้าชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอาจจะเปลี่ยนแปลงไปมาก และชุมชนอื่น ๆ ที่ยังอยู่ในสภาพล้าหลังจะโคปรับปรุงให้เจริญด้วยการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมให้เข้าถึงกันตลอด ชุมชนที่ล้าหลังจะกลายเป็นพื้นที่ในการผลิตพืชผลทางเกษตรที่สำคัญ ทำให้สามารถรองรับประชากรจำนวนมากได้เข้าไปประกอบอาชีพในพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างเบาบาง ดังนั้นการตั้งถิ่นฐานในอนาคตอาจจะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยการที่มีการกระจายตัวไปตามพื้นที่ที่สม่ำเสมอ ไม่เกาะกลุ่มตามเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ และแม่น้ำลำคลองของอย่างเช่นปัจจุบันนี้

๓.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ และ ๑๐๖ ตำบล ลักษณะการแบ่งเขตนี้ ส่วนมากใช้ลักษณะภูมิประเทศทางธรรมชาติเป็นตัวกำหนดเช่น แม่น้ำ ลำคลองและแนวเทือกเขา เป็นต้น

๓.๑.๔ ลักษณะดินและแหล่งน้ำธรรมชาติ

ลักษณะดินโดยทั่ว ๆ ไป เนื่องจากพื้นที่ส่วนมากเป็นภูเขา จึงเป็นลักษณะดินตามที่สูงชันเป็นพวกหินปูนอย่างหายาก และดินประเภท **Red yellow Podsollic** เป็นดินต้น และเนื่องจากพื้นที่ติดกับทะเล จึงทำให้มีดินเกิดใหม่บริเวณชายทะเล นอกจากนี้

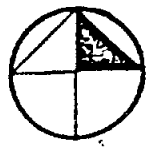

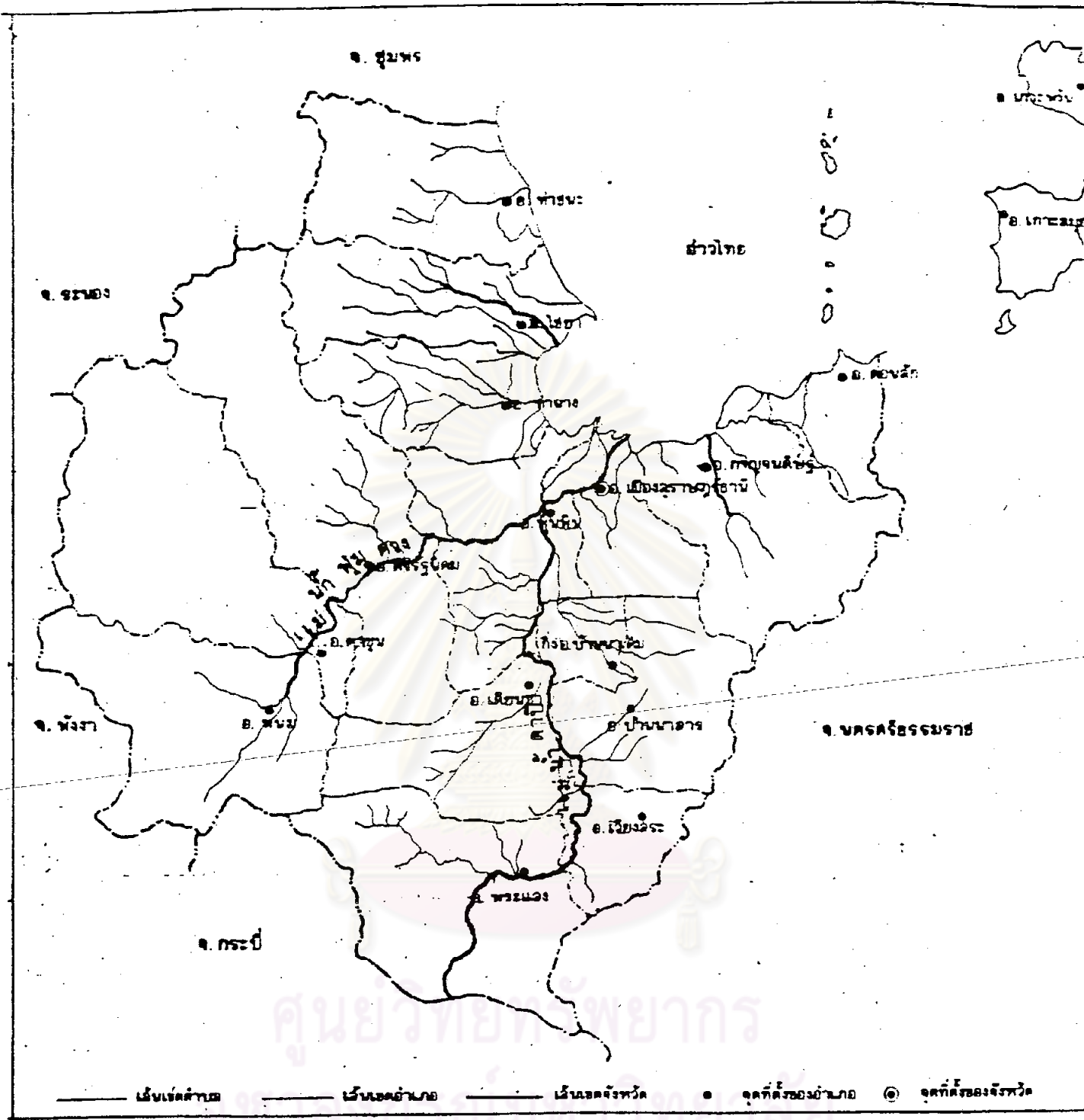
ความลามาารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะดินและความเหมาะสมของดิน ในการปลูกพืช

	ดิน Reddish Brown Lateritic ระบายน้ำดี เหมาะกับปลูกยางพารา		ดินเกิดจากการทับถม มีความอุดม คีพอควร, เหมาะกับปลูกพืชไร่
	ดิน Red yellow podzolic ระบายน้ำดี เหมาะกับปลูกยางพารา		เกิดตามที่สูงชัน ล้วนใหญ่เป็น Red yellow podzolic เป็นดินดิน
	ดิน Low Humic Gley ระบายน้ำเลว จะค้ำน้ำได้ดินดิน เหมาะที่จะปลูกข้าว		ดิน Gray Podzolic เกิดจากอิทธิพลของ น้ำจืดพัดพามาทับถมเหมาะพืชหมุนเวียน
	ดินเกิดที่สูงชัน เป็นพวกหินปูนอย่างหยาบ ที่ราบลุ่มมี Alluvial เกิดจากน้ำทะเล		ดินเกิดใหม่บริเวณชายทะเล
			Alluvial ที่เกิดจากน้ำจืดพัดพามาทับถม

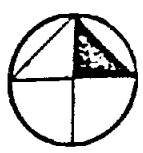

มาตราส่วน 1 : ๒๕๐๐,๐๐๐

ความลามาารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะแม่น้ำลำคลอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตราส่วน 1 : 1,000,000

ดินที่กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น ยังมีดินประเภท Alluvial ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของน้ำทะเล พัดพามาทับถม และเกิดจากดินน้ำจืดพัดพามาทับถม เนื่องจากพื้นที่มีแม่น้ำลำคลองมาก ลักษณะดินพวกนี้มีความอุดมสมบูรณ์สูง ถ้าหากน้ำไม่ท่วมแล้วเหมาะในการปลูกข้าวและไม้ผล นอกจากดินเหล่านี้ยังมีดินที่เหมาะสมแก่การปลูกยางพารา เช่นดิน Red yellow Podsollic เป็นดินลึกกว่า ๑ เมตร พื้นดินค่อนข้างราบเรียบถึงอุกคลื่นลอนลาด การระบายน้ำดีถึงปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินในหมอนี้มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง มีความเหมาะสมสำหรับปลูกมะพร้าวถ้าได้มีการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยการให้ปุ๋ย สรุปได้ว่า ลักษณะดินของจังหวัดมีคุณสมบัติเหมาะสมในการปลูกยางพารา มะพร้าว และไม้ผลได้ดี ถ้าต้องการผลตอบแทนสูงต้องใส่ปุ๋ยคาว

แหล่งน้ำธรรมชาติ ดังได้ทราบแล้วว่าในจังหวัดมีแม่น้ำลำคลองมาก แม่น้ำเหล่านี้เปรียบเสมือนเส้นโลหิตใหญ่ของจังหวัด และแม่น้ำที่สำคัญที่สุดมีอยู่ ๒ สาย คือ

ก. แม่น้ำตาปี ยาวประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร ตั้งต้นจากภูเขาหลวง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีแควเล็กแควน้อยไหลมาบรรจบกันหลายแคว จนรวมกันเป็นแม่น้ำสายใหญ่ เรียกว่า "แม่น้ำตาปี" โดยเริ่มต้นจากจังหวัดนครศรีธรรมราชผ่านอำเภอทุ่งใหญ่ ผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อำเภอพระแสง อำเภอบ้านนาสาร อำเภอเคียนซา อำเภอพุนพิน และออกสู่ทะเลที่อำเภอบ้านดอนห้องที่อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

ข. แม่น้ำพุมดวง ยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ตั้งต้นจากเทือกเขาภูเก็ท ระหว่างจังหวัดพังงากับจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแควเล็กแควน้อยไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำพุมดวง ไหลผ่านอำเภอพนม อำเภอคาจูน อำเภอคีรีรัฐนิคม และอำเภอพุนพิน มาบรรจบกับแม่น้ำตาปีที่อำเภอพุนพิน

ค. แหล่งน้ำอื่น ๆ นอกจากแม่น้ำสำคัญ ๒ สาย ดังได้กล่าวมาแล้ว จังหวัดนี้มีคลองเป็นจำนวนมาก คือ

๑. อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี มีคลองมะขามเตี้ย คลองท่ากุ่ม คลองท่าทองใหม่ และบึงขุนทะเล

- ๒. อำเภอขุนหิน มีคลองท่าสะท้อน และคลองเสียด
- ๓. อำเภอบ้านนาสาร มีคลองฉวาง คลองลำพูน คลองบาง
คลองยา และคลองพังปูน
- ๔. อำเภอไชยา มีคลองไชยา และคลองตะเคียน
- ๕. อำเภอกาญจนบุรี มีคลองกะแตะ คลองท่าอุแท คลอง
ท่าทองใหม่ และห้วยแก้ว
- ๖. อำเภอคีรีรัฐนิคม มีคลองแสง คลองกุ่ม และคลองขี้น
- ๗. อำเภอหาดฉาง มีคลองหาดฉาง และคลองเสวียด
- ๘. อำเภอท่าชนะ มีคลองท่ากระจาย และคลองท่าชนะ
- ๙. อำเภอกอนธก มีคลองกอนธก
- ๑๐. อำเภอพระแสง มีคลองโครม และคลองอิปัน
- ๑๑. อำเภอเวียงสระ มีคลองศาล คลองน้ำเช่า คลองทุ่ง
และคลองฉนวน

- ๑๒. อำเภอพนม มีคลองพนม และคลองศก
- ๑๓. อำเภอเกาะสมุย มีลำธารหินลาด และลำธารหน้าเมือง
- ๑๔. อำเภอเกาะพะงัน มีคลองธารเสด็จ และลำธารแพง

๓.๑.๔ การไรที่ดินและการถือครองที่ดิน ปี ๒๕๒๐ (ตารางในภาคผนวก)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๖๒๖,๓๓๘.๕ ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ ๔,๒๓๔,๒๔๒ ไร่ คิดเป็น ๘๘.๑๓ % เป็นพื้นที่ถือครองการเกษตร ๒,๓๔๔,๑๕๑ ไร่ คิดเป็น ๕๑.๖๔ % และเป็นพื้นที่อื่น ๆ ๑,๘๘๘,๔๔๔ ไร่ คิดเป็น ๔๐.๑๘ % ของพื้นที่จังหวัด ในบางอำเภอเมื่อรวมพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ถือครองทางการเกษตรและพื้นที่อื่น ๆ เข้าด้วยกันแล้ว จะมีพื้นที่มากกว่าพื้นที่อำเภอ สันนิษฐานว่าอำเภอเหล่านี้มีการบุกรุกที่ป่าไม้ในการทำการเพาะปลูก เช่น อำเภอเวียงสระ อำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน และกิ่งอำเภอบ้านนาเคิม

ดังที่กล่าวถึงการแบ่งเขตการปกครองแล้วว่า แบ่งออกเป็น ๑๖ อำเภอและ

• กิ่งอำเภอ จึงได้แบ่งอำเภอตามขนาดพื้นที่ออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ

ก. อำเภอที่มีพื้นที่มากได้แก่อำเภอห้วยหิน อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอท่าช้าง อำเภอไธยา อำเภอท่าชนะ อำเภอพระแสง และ อำเภอตาขุน มีพื้นที่มากกว่า ๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ในอำเภอเหล่านี้โดยมากจะมีพื้นที่เป็นภูเขา โดยเฉพาะใน อำเภอตาขุน อำเภอคีรีรัฐนิคม และอำเภอท่าชนะ ยกเว้นอำเภอห้วยหินซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีภูเขาน้อยที่สุด

ข. อำเภอที่มีพื้นที่ขนาดกลางค่อนข้างมาก ได้แก่อำเภอบ้านนาสาร อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอเคียนซา และอำเภอพนม มีพื้นที่ตั้งแต่ ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ในกลุ่มนี้อำเภอพนมและอำเภอกาญจนดิษฐ์มีพื้นที่ป่ามากที่สุด

ค. อำเภอที่มีพื้นที่ขนาดกลางค่อนข้างน้อย ได้แก่อำเภอเวียงสระ อำเภอกอนสัก และอำเภอเกาะสมุย มีพื้นที่ตั้งแต่ ๓๐๐ - ๕๐๐ ตารางกิโลเมตร ในกลุ่มนี้ อำเภอคอนสักมีพื้นที่เป็นป่าและภูเขามากที่สุดถึง ๕๕ % ของพื้นที่อำเภอ

ง. อำเภอที่มีพื้นที่น้อยที่สุดคืออำเภอเมือง อำเภอเกาะพะงัน และ กิ่งอำเภอบ้านนาเค็ม มีพื้นที่ตั้งแต่ ๑๐๐ - ๓๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งในกลุ่มนี้กิ่งอำเภอบ้านนาเค็ม มีพื้นที่ป่ามากที่สุดถึง ๕๕ % และอำเภอเมืองเป็นพื้นที่ราบมากที่สุดถึง ๕๓ % ของพื้นที่อำเภอ

อำเภอที่มีพื้นที่ถือครองการเกษตรมากที่สุดคืออำเภอห้วยหิน คิดเป็น ๑๔ % ของที่ถือครองทางการเกษตรของจังหวัด รองลงมาคืออำเภอกาญจนดิษฐ์และอำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอที่มีพื้นที่ถือครองการเกษตรน้อยที่สุดคืออำเภอตาขุน อำเภอเกาะพะงันและกิ่งอำเภอบ้านนาเค็ม

การใช้ที่ดินในการกสิกรรม จากพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรทั้งหมดเป็น ที่นา ๒๒ % ไม้ผลไม้ยืนต้น ๔๖ % พืชไร่ ๓ % และพืชอื่น ๆ ๒๙ % ของพื้นที่ถือครองการเกษตร เห็นได้ว่าอาชีพหลักของประชากรในพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นได้แก่การทำสวนยางพารา มะพร้าว เงาะ หุเวียน การปลูกพืชไร่มีน้อยมาก การทำนามีเพียง ๒๒ %

ของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำนามีน้อย พื้นที่ในการเพาะปลูกพืชอื่น ๆ มีถึง ๒๕ % ของพื้นที่ที่ถาวร ซึ่งเป็นพื้นที่การปลูกพืชผสมระหว่างไม้ผล ทั้งที่เป็นพืชหลักและไม้ผลทั่ว ๆ ไปที่นิยมบริโภค

อำเภอที่ใช้พื้นที่ในการทำนามากที่สุดคืออำเภอขุนหิน มีพื้นที่มากถึง ๑๖ % ของพื้นที่นาของจังหวัด รองลงมาคืออำเภอไชยา อำเภอกาญจนภิษฐ์ และอำเภอคีรีรัฐนิคม ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และการตั้งถิ่นฐานของจังหวัดซึ่งสามอำเภอเหล่านี้ เป็นชุมชนเก่าแก่ของจังหวัด ซึ่งจะประกอบอาชีพในการทำนาเป็นอาชีพเริ่มแรกและเป็นอาชีพหลักมาก่อน

อำเภอที่ใช้พื้นที่ในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นมากที่สุดคือ อำเภอขุนหิน อำเภอบ้านนาสาร อำเภอกาญจนภิษฐ์ และอำเภอเกาะสมุย ไม้ผลไม้ยืนต้นของจังหวัดที่สำคัญคือ ข่างหารา มะพร้าว เงาะ หุเวียน และไม้ผลชนิดอื่น ๆ ซึ่งมีอยู่ทั่วไป

การเปรียบเทียบการใช้ที่ดิน จากแผนที่การใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของปี ๒๕๑๖ และปี ๒๕๒๐ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่สำคัญ ๑ ประเภทด้วยกัน คือ

- ก. ที่นาลดลงจากปี ๒๕๑๖ โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างอื่น
- ข. พื้นที่ป่าไม้ลดลง กลายเป็นสวนยางพาราและสวนผลไม้ ในเขตพื้นที่อำเภอเคียนซา และอำเภอพระแสง
- ค. การใช้ที่ดินปี ๒๕๑๖ มีการใช้ที่ดินที่แบ่งได้ชัดเจน เช่นพื้นที่ปลูกมะพร้าว แต่ในปี ๒๕๒๐ พื้นที่ซึ่งเคยปลูกมะพร้าวอย่างเคียวกลายเป็นมีไม้ผลผสมด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในแผนที่การใช้ที่ดินปี ๒๕๒๐ ที่ดินไม่ได้ใช้ประโยชน์เพิ่มมากกว่าของปี ๒๕๑๖ ซึ่งนอกจากแผนที่การใช้ที่ดินเปรียบเทียบของ ๒ ช่วงปีแล้ว มีแผนที่จำแนกที่ดินเพื่อแสดงให้เห็นถึงประเภทของที่ดินต่าง ๆ คือสถานที่ตำแหน่งที่แน่นอน เช่น

พื้นที่ป่าสงวน ที่ดินเตรียมการเพื่อให้ประชาชนใช้เพื่อการเกษตรกรรม ใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

ในการเปลี่ยนแปลงทางด้านการถือครองที่ดินนั้น มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงถึง ๑๒๔ % จากปี ๒๕๑๖ ในปี ๒๕๒๐ อำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ถือครองทางการเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงมากคือ อำเภอเกาะพะงัน ๔๔๙ % อำเภอพนม ๒๒๐ % อำเภอพระแสง ๑๐๔ % ซึ่งในอำเภอพนมและอำเภอพระแสงจากหลักฐานทางคานประชากรก็มีอัตราการเพิ่มสูงถึง ๒๔ % และ ๓๔ % ตามลำดับ ในช่วงปีเดียวกัน คือ พ.ศ. ๒๕๑๖ และ พ.ศ. ๒๕๒๐ และประชากรเพิ่มสูงมากที่อำเภอเคียนซาถึง ๔๑ % แต่อำเภอเคียนซาเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับอำเภอพระแสง ซึ่งในอำเภอเคียนซาก็มีการเพิ่มพื้นที่ถือครองการเกษตรถึง ๔๘ % ส่วนอำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ถือครองการเกษตรสูงถึง ๑๔๙ % คืออำเภอเกาะพะงัน แต่มีการเพิ่มประชากรเพียง ๑๙๙ % เท่านั้น เนื่องจากตัวเดิมมีฐานเล็ก ฉะนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพียงเล็กน้อยทำให้ค่าเปอร์เซ็นต์สูง

๑.๑.๑๐ การคมนาคมขนส่ง

เนื่องจากจังหวัดเป็นเมืองปึกमानาน เฝิงจะติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้สะดวกเมื่อมีเส้นทางรถยนต์สายเอเชีย และทางหลวงแผ่นดินสาย ๔๐๑๐ ในสมัยก่อนการติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้โดยทางรถไฟและทางทะเลเท่านั้น

การติดต่อภายในจังหวัดที่สำคัญ

ก. ทางน้ำ มีแม่น้ำตาปีและแม่น้ำพุมดวงเป็นทางคมนาคมสำคัญมากในอดีต แต่ปัจจุบันความสำคัญทางน้ำลดลงเนื่องจากมีทางรถยนต์ ซึ่งสะดวกกว่า

ข. ทางบก มีทางหลวงแผ่นดินติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

- ๑. สายสุราษฎร์ธานี - ตะกั่วป่า ระยะทางประมาณ ๑๔๔ กิโลเมตร สภาพถนนลาดยางดีพอใช้ เป็นเส้นทางใช้ติดต่อกับจังหวัดภาคใต้ทางฝั่งทะเลตะวันตก

๒. สายสุราษฎร์ธานี - สีชล ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และต่อไปถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา เส้นทางสายนี้เป็นเส้นทางใช้ติดต่อกับจังหวัดภาคใต้แถบชายทะเลตะวันออก

๓. สายสุราษฎร์ธานี - หลังสวน (จังหวัดชุมพร) ระยะทางประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร ผ่านอำเภอพุนพิน อำเภอหาดงา อำเภอไชยา และอำเภอท่าชนะ เส้นทางสายนี้เป็นเส้นทางใช้ติดต่อกับจังหวัดภาคกลาง และบนระยะทางจากกรุงเทพฯ ไปสงขลา - หากใหญ่ ประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร

๔. สายสุราษฎร์ธานี - หงส์ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ระยะทางประมาณ ๑๓๐ กิโลเมตร ผ่านอำเภอพุนพิน อำเภอเคียนซา อำเภอบ้านนาสาร อำเภอเวียงสระ เป็นเส้นทางเปิดให้จังหวัดติดต่อกับภาคใต้ส่วนล่าง

เส้นทางดังกล่าวมีเส้นทางข้อ ๑. เท่านั้นที่ใช้ได้ทุกฤดูกาล เนื่องจากเป็นทางลาดยางตลอด ส่วนเส้นทางอีกสามสายที่เหลือยังเป็นทางลูกรังเป็นบางตอน ในอนาคตถ้าหากเส้นทางทั้งสามสายเสร็จสมบูรณ์ก็ทำให้การคมนาคมทางรถยนต์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการติดต่อกับจังหวัดภาคใต้และภาคกลางสะดวกและรวดเร็วขึ้น

เส้นทางคมนาคมภายในจังหวัด

๑. สายสุราษฎร์ธานี - พุนพิน ระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร ถนนลาดยางที่พอใช้ และเป็นเส้นทางสายสำคัญที่สุดของจังหวัด

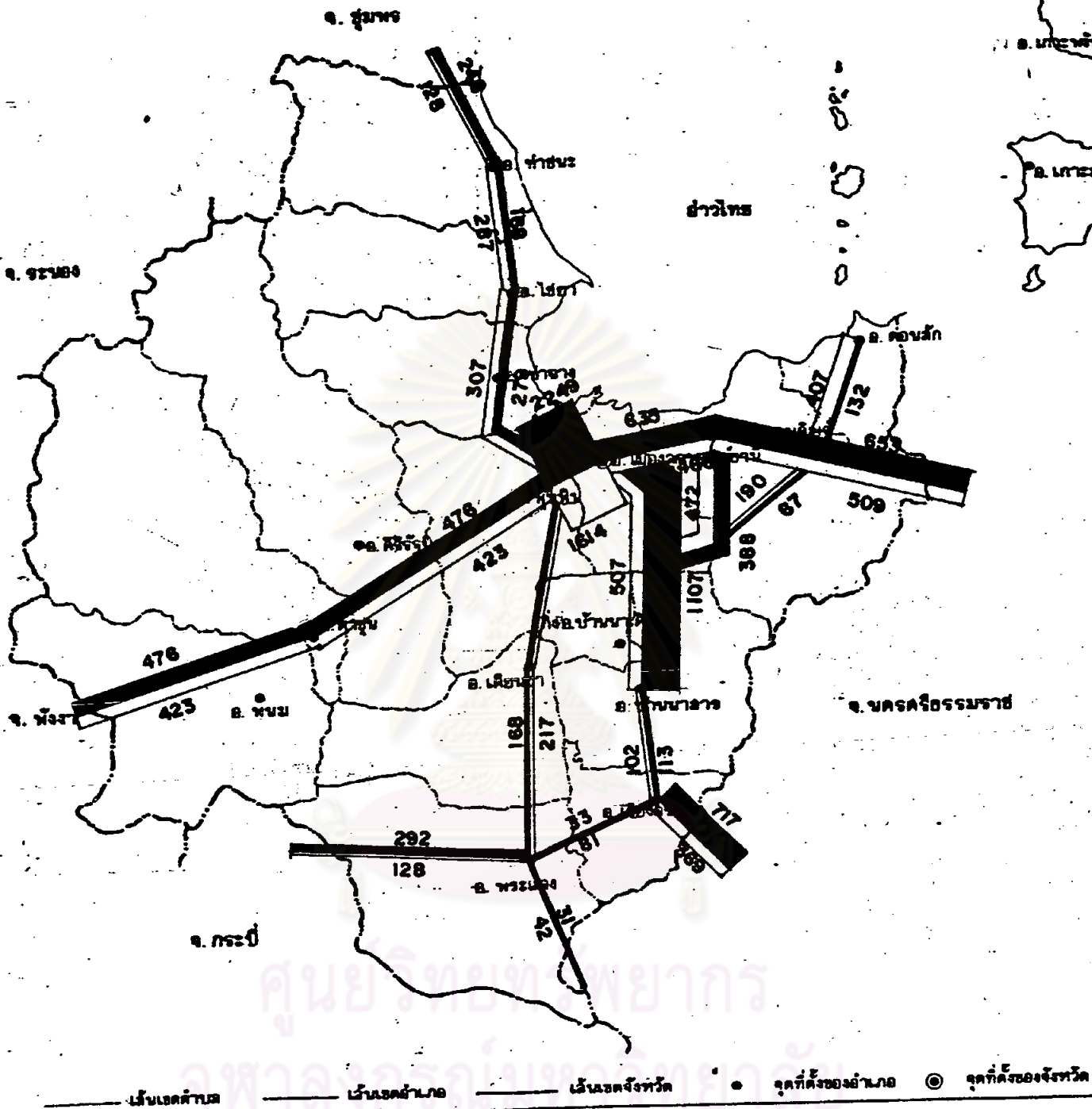
๒. ถนนสายสุราษฎร์ธานี - กาญจนบุรี - คอนลิก ระยะทางประมาณ ๔๒ กิโลเมตร ลาดยางตลอดสาย

๓. สายสุราษฎร์ธานี - บ้านนาสาร - เวียงสระ - พระแสง ระยะทางประมาณ ๘๔ กิโลเมตร ลาดยางตลอดสาย

๔. ถนนสายกิโลเมตรที่ ๑๔ (แยกจากถนนสายสุราษฎร์ธานี - ตะกั่วป่า ที่กิโลเมตร ๑๔) ระยะทางประมาณ ๔๖ กิโลเมตร ผ่านอำเภอเคียนซา อำเภอพระแสง ไปจดถนนเพชรเกษมที่จังหวัดกระบี่ เป็นทางลูกรังตลอดสาย

เส้นทางคมนาคมภายในจังหวัด นอกจากสายประธานสี่สายดังกล่าว

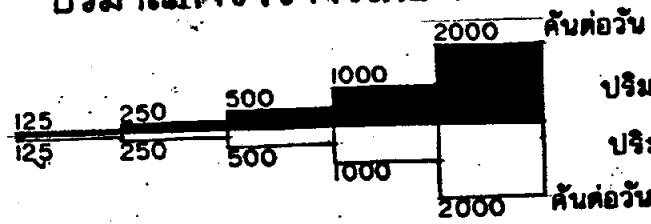

เส้นเขตตำบล   เส้นเขตอำเภอ   เส้นเขตจังหวัด   ● จุดที่ตั้งของอำเภอ   ⊙ จุดที่ตั้งของจังหวัด

ความลาดในการรับกำลังประชากรของจังหวัดลพบุรีธานี

ปริมาณการจราจรโดยเฉลี่ยต่อวัน ปี 2520

มาตราส่วน 1 : 1000,000

มาแล้ว ยังมีถนนสายต่าง ๆ ซึ่งเป็นถนนของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และถนนที่ประชาชนช่วยกันพัฒนาอีกจำนวนมาก ทำให้การคมนาคมภายในจังหวัดสะดวกมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากจังหวัดมีพื้นที่มาก ฉะนั้นการที่จะให้การคมนาคมสะดวกจะต้องสร้างถนนเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันมีถนนรวมทั้งหมดยาวประมาณ ๒๓๐ กิโลเมตร

ทางรถไฟ มีทางรถไฟสายใต้จากกรุงเทพมหานคร - บั๊กเตอร์เวิช ผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอต่าง ๆ ที่ทางรถไฟผ่านมี อำเภอท่าชนะ อำเภอท่าฉาง อำเภอพุนพิน ถึงอำเภอบ้านนาเคิม อำเภอบ้านนาสาร และ อำเภอเวียงสระ ต่อไปถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชและสงขลา - หากใหญ่ มีรถโดยสารทั้งที่เป็นจุดปลายทางและจุดเริ่มต้น และขบวนรถที่ผ่านจังหวัดเป็นรถโดยสาร ๒๓ ขบวน

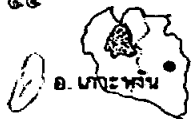
นอกจากเส้นทางรถไฟดังกล่าวแล้ว ยังมีเส้นทางรถไฟภายในจังหวัด จากสถานีสุราษฎร์ธานีไปยังอำเภอคีรีรัฐนิคม ระยะทางประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

ทางอากาศ จังหวัดกำลังก่อสร้างสนามบินพาณิชย์ โดยใช้งบประมาณปี ๒๕๒๑ และปี ๒๕๒๒ ซึ่งกำหนดเสร็จภายในเวลา ๖๕๐ วัน และเมื่อสนามบินพาณิชย์เปิดดำเนินการแล้ว จะทำให้จังหวัดมีบทบาทสำคัญในด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจเพิ่มขึ้น

ท่าเทียบเรือ จังหวัดมีโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือท่าทอง เพื่อให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางทะเลที่สำคัญของภาคใต้

๑.๑.๑.๑ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรที่สำคัญของจังหวัดคือป่าไม้ แหล่งแร่ และสถานที่ท่องเที่ยว

ก. ป่าไม้ เป็นทรัพยากรที่สำคัญมาก คือ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ทำให้อากาศสดชื่น เป็นสถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าที่มีค่า ทำให้เป็นเมืองที่มีภูมิสถาปัตยกรรมที่สวยงาม นอกจากนั้นป่าไม้ยังให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง ก่อให้เกิดอาชีพแก่ประชากรในท้องถิ่น และทำรายได้ให้กับรัฐ โดยผู้ได้รับสัมปทานไม้จะเสียค่าภาคหลวงในการทำไม้ให้แก่รัฐบาล ในจังหวัดมีพื้นที่ให้สัมปทานแก่บริษัททำไม้ถึง ๕,๑๕๔.๔ ตารางกิโลเมตร

จ. ชุมพร

จ. ระนอง

อ่าวไทย

อ. คอนลิก

อ. กาบจนดียง

อ. เมืองลําภูธรธานี

อ. พิบิน

อ. ศิริรูปคัม

อ. ตาน

อ. เดียนข่า

อ. ปานนา

จ. นครศรีธรรมราช

จ. พังงา

จ. กระบี่

อ. พระนลง

อ. เวียงจระ

เส้นเขตตำบล

เส้นเขตอำเภอ

เส้นเขตจังหวัด

● จุดที่ตั้งของอำเภอ

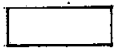
◎ จุดที่ตั้งของจังหวัด

ความลําบากในการรับกําลังประชากรของจังหวัดลําภูธรธานี

พื้นที่ป่าไม้ จังหวัดลําภูธรธานี พ.ศ. 2517

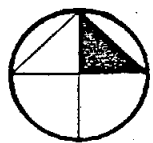
พื้นที่ป่าไม้

พื้นที่ที่มีไร่ป่าไม้

แหล่งน้ำธรรมชาติ

มาตราส่วน
1 : ๒๕๐๐,๐๐๐

ที่มา : ภาพถ่ายจากดาวเทียม 2517

ป่าไม้เหล่านี้มีทั้งป่าคอนและป่าเลน สภาพป่าคอนเป็นป่าคงคิมทุก ๆ อำเภอ นอกจาก
อำเภอเมือง ไม้มีหลายชนิด เช่น ยุง ยาง เคี่ยม จำปา พยอม ตะแบก อินทนิล หวาย
และอื่น ๆ ป่าเลนมีไม้โกงกางและแสม

ข. แหล่งแร่ จังหวัดมีแร่ธาตุที่สำคัญหลายชนิด นับเป็นทรัพยากร
ที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดค่อนข้างสูง ในปี ๒๕๒๐ มีมูลค่าถึง ๒๕๒ ล้านบาท แร่เหล่านี้
ได้แก่ แร่ดีบุก วุลแฟรม พลวง บิซซิม เซอร์คอน แมงกานีส และ คินชาว มีอยู่ในบริเวณ
พื้นที่อำเภอบานนาสาร อำเภอเวียงสระ อำเภอกោះสมุย อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอ
เกาะพะงัน อำเภอพนม และกิ่งอำเภอบานนาเดิม

ค. สถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นธรรมชาติที่สวยงาม เป็นที่รู้จักดีทั้งของ
คนไทยและชาวต่างประเทศ ก็คือ

เกาะสมุย ซึ่งเป็นเกาะที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ และ
เป็นแหล่งที่ปลูกมะพร้าวมากที่สุด บนเกาะสมุยมีสถานที่น่าเที่ยวมาก มีชายหาดและน้ำตก
เช่น น้ำตกหินลาด น้ำตกหน้าเมือง หาดขาคีเขียม

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล
ที่อยู่ในระหว่างการจัดตั้ง อยู่ในเขตอำเภอเกาะสมุย ประกอบด้วยหมู่เกาะต่าง ๆ งดงาม
มาก เช่นเดียวกับเกาะในอ่าวพังงา เกาะที่มีชื่อเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมีหลายเกาะเช่น
เกาะวัวคาหมา ซึ่งมีลักษณะคล้ายปล่องภูเขาไฟที่ระออยู่ในทะเล

เกาะพะงัน มีน้ำตกธารเสด็จ อันเคยเป็นที่เสด็จประพาสของ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวหลายครั้งนับแต่ปี ร.ศ.๑๐๘ ถึงพระปรมาภิไธย
ขอ จปร. ที่จารึกอยู่ ณ น้ำตกแห่งนี้

• จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สำนักงานพาณิชย์จังหวัด. ข้อมูลการค้า (เอกสาร
โรเนียว) หน้า ๒๔.
• การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ท่องเที่ยว (พระนคร : ๒๕๒๐) หน้า ๘๘.

พระธาตุไชยาเป็นปูชนียสถานสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ยิ่งของจังหวัด
 ประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระบรมธาตุไชยารวิหาร ห่างจากตลาดไชยาประมาณ ๑ กิโลเมตร
 มีอายุเก่าแก่ประมาณ ๑,๒๐๐ ปี เพราะสร้างในสมัยอาณาจักรศรีวิชัยที่เจริญ
 รุ่งเรือง ซึ่งเป็นตัวแทนแห่งคือปสมัยศรีวิชัยที่หากุไคยากยิ่งในปัจจุบัน

สวนโมกขพลาราม ตั้งอยู่บริเวณเขาพุทธทอง ซึ่งมีชื่อว่า วัด
 ชารน้ำใส โดยท่านพุทธทาสภิกขุ พระราชาธรรมาธิบดี เป็นผู้ริเริ่มสร้างขึ้น เป็นวัดที่แปลก
 กว่าวัดใดในประเทศไทย คือไม่มีสิ่งก่อสร้างเป็นโบสถ์วิหารใหญ่ ๆ แต่ใช้ธรรมชาติอัน
 ร่มรื่นช่วยกันไม่นานาชาต เป็นที่สงบเงียบสันโดษ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว จังหวัดยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม
 อีกหลายแห่ง ทั้งที่เป็นธรรมชาติที่ประกอบไปด้วยภูเขา น้ำตก ทะเล และหาดทรายอัน
 สวยงาม และปูชนียสถานสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งทางจังหวัดได้เห็นความสำคัญ จึงเริ่ม
 พยายามให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย

๑.๒ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด

ในปี ๒๕๐๖ โครงสร้างที่สำคัญคือการเกษตรกรรม มีสัดส่วนถึง ๕๐.๔๔ %
 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม สาขารองลงมาคือการค้าปลีกค้าส่งและอุตสาหกรรมเป็น ๑๑.๖๒%
 และ ๙.๐๔ % ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดตามลำดับ สาขาคอื่น นอกจากที่กล่าว
 มาแล้ว ไม่มีความสำคัญมากนัก แต่ในปี ๒๕๒๐ โครงสร้างสำคัญทางด้านการเกษตรกรรม
 ลดความสำคัญลงเป็น ๔๒.๕๒ % ของผลิตภัณฑ์มวลรวม และสัดส่วนจากอุตสาหกรรมและ
 การก่อสร้าง เพิ่มความสำคัญมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการขยายตัวทางด้านการเกษตรกรรมช้า
 และมีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้าน การขยายพื้นที่ การยอมรับในการนำเทคนิค
 วิชาการแขนงใหม่มาใช้ และความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ผลิตภัณฑ์สำคัญของจังหวัด
 คือยางพารา ซึ่งเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้ปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางพันธุ์พื้นเมือง และ
 ไล่ปลูกยางพันธุ์ดีไปแล้วประมาณ ๒ % ของพื้นที่เพาะปลูกยางพารา แต่ที่ได้รับผล
 ตอบแทนแล้วมีประมาณ ๒๕ % ของยางพาราพันธุ์ดี ในอนาคตเมื่อถักรไถเปลี่ยนยาง

ตารางที่ ๔ เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในราคาตลาด

ล้านบาท

สาขาการผลิต	พ.ศ. ๒๕๑๖		พ.ศ. ๒๕๒๐		อัตราการเปลี่ยนแปลง
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	
การเกษตรกรรม	๑,๑๐๔.๕	๕๐.๘๔	๑,๖๓๐.๕	๔๓.๕๓	๔๓.๖๒
กสิกรรม	๓๓๑.๕	๓๓.๖๓	๕๘๖.๖	๒๕.๓๔	๓๔.๘๓
ปศุสัตว์	๕๓.๘	๒.๕๘	๑๕๑.๖	๓.๘๕	๑๕๑.๓๘
ประมง	๒๘๑.๖	๑๑.๑๒	๒๓๓.๖	๖.๑๔	๑๓.๒๕
ป่าไม้	๓๓๖.๖	๓.๕๓	๒๖๘.๗	๕.๓๑	๑๕๑.๘๓
เหมืองแร่และขอยหิน	๑๐๒.๐	๔.๖๔	๒๒๕.๑	๕.๘๓	๑๒๐.๖๘
อุตสาหกรรม	๒๐๓.๐	๙.๓๔	๕๓๙.๘	๑๓.๕๒	๑๓๖.๓๔
การก่อสร้าง	๑๑๑.๖	๕.๑๔	๓๒๒.๕	๘.๑๑	๑๕๕.๘๘
ไฟฟ้า / ประปา	๕.๖	๐.๒๖	๙.๐	๐.๒๓	๖๐.๓๑
การคมนาคมขนส่ง	๖๕.๖	๓.๐๒	๑๖๓.๖	๔.๒๓	๑๕๙.๓๙
การค้าปลีก ค้าส่ง	๒๕๕.๘	๑๓.๖๒	๕๒๓.๖	๑๑.๑๕	๕๕.๕๖
ธนาคาร ประกันภัย	๒๙.๖	๑.๓๖	๓๕.๘	๑.๙๕	๑๕๑.๓๘
ที่อยู่อาศัย	๓๔.๕	๑.๕๘	๕๐.๑	๑.๓๑	๕๕.๒๒
การป้องกันและบริหาร	๖๙.๘	๓.๒๑	๑๕๐.๕	๓.๖๓	๑๐๑.๒๘
การบริการ	๑๕๐.๖	๖.๙๓	๓๑๐.๓	๘.๐๘	๑๐๖.๐๘
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	๒,๑๓๖.๖	๑๐๐	๓,๕๓๓.๘	๑๐๐	๓๖.๕๕

ตารางที่ ๕ เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในราคาคงที่
ปี ๒๕๑๕

ล้านบาท

สาขาการผลิต	พ.ศ. ๒๕๑๖		พ.ศ. ๒๕๒๐		อัตราการ เปลี่ยนแปลง
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	
เกษตรกรรม	๘๐๕.๐	๔๓.๐๒	๘๕๐.๓	๓๙.๓๖	๕.๔๑
กลสิกรรม	๕๐๓.๕	๒๙.๖๘	๕๓๖.๘	๓๙.๓๓	๕.๓๓
ปศุสัตว์	๕๕.๐	๓.๓๙	๘๑.๖	๓.๓๓	๕๐.๖๙
ประมง	๑๓๘.๕	๑๐.๕๓	๑๕๕.๕	๖.๖๖	- ๑๕.๐๖
ป่าไม้	๖๐.๑	๓.๕๒	๘๓.๙	๕.๐๖	๕๖.๒๖
เหมืองแร่และขอยหิน	๑๐๕.๑	๖.๐๙	๑๐๕.๑	๕.๘๐	-
อุตสาหกรรม	๑๕๓.๘	๙.๐๐	๒๖๑.๕	๑๒.๐๖	๖๙.๕๖
ก่อสร้าง	๕๓.๕	๕.๕๖	๑๘๑.๕	๘.๓๓	๙๕.๒๒
ไฟฟ้า / ประปา	๕.๖	๐.๓๓	๘.๕	๐.๓๙	๕๐.๐๐
การคมนาคมขนส่ง	๖๒.๖	๓.๖๖	๑๑๓.๘	๕.๕๕	๘๘.๑๘
การค้าส่ง ค้าปลีก	๒๒๓.๕	๑๓.๐๓	๒๖๕.๑	๑๒.๑๙	๑๘.๒๒
ธนาคารและประกันภัย	๒๔.๑	๑.๕๑	๕๑.๕	๑.๙๒	๓๒.๒๐
ที่อยู่อาศัย	๓๓.๓	๑.๙๑	๓๖.๒	๑.๖๓	๑๐.๓๐
การป้องกันและบริหาร	๖๒.๓	๓.๖๕	๘๓.๘	๕.๐๕	๕๐.๕๓
การบริการ	๑๕๓.๘	๘.๕๑	๒๑๓.๓	๙.๘๕	๕๕.๖๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	๑,๙๐๙.๘	๑๐๐	๒,๑๖๓.๑	๑๐๐	๒๖.๓๕

พื้นที่ในเมืองเป็นบางพื้นที่ทั้งหมดแล้ว ผลผลิตจากยางพาราจะเพิ่มสูงมากขึ้น ยางพื้นที่ใหม่ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ ๒๕๐ กิโลกรัม และยางพื้นที่ในเมืองใหม่ผลผลิตไร่ละ ๔๐ กิโลกรัม ต่อปี

ในปี ๒๕๒๐ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวคนละ ๖,๙๕๐.- บาท ทำกว่าค่าเฉลี่ยต่อหัวของภาค ซึ่งมีค่า ๔,๖๔๔.- บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดเป็นอันดับที่ ๔ ของภาคได้ นับว่าความเจริญทางเศรษฐกิจของจังหวัดยังต่ำกว่าความเจริญตัวเฉลี่ยของภาค

๑.๑ การขยายตัวของผลผลิต

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัด เพื่อให้ได้ให้อัตราการเปลี่ยนแปลงของความเจริญที่แท้จริง จึงได้นำข้อมูลของ ๒ ช่วงปี มาเปรียบเทียบในราคาคงที่ของปี ๒๕๑๔ (ตารางที่ ๕) สาขาการผลิตที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงที่สุดคือสาขาการก่อสร้าง สาขาการคมนาคมขนส่ง สาขาการธนาคารประกันภัยและสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเป็น ๙๔.๒๒ % , ๔๔.๑๔ % , ๓๒.๒๐ % และ ๖๔.๔๖ % ตามลำดับ

สาขาการก่อสร้างมีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงที่สุด เนื่องจากในช่วงปีดังกล่าวนี้ มีการสร้างถนนหลายสายด้วยกัน เช่น ถนนสายเอเชียและทางหลวงแผ่นดินสาย ๔๐๑๐ เป็นการลงทุนของภาครัฐบาล และยังมีการก่อสร้างทางภาคเอกชน เช่น การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก (รายละเอียดจากบทอุตสาหกรรม) เนื่องจากมีการสร้างถนนเพิ่มขึ้นดังกล่าว ทำให้การคมนาคมสะดวกและรวดเร็ว ผลกระทบทางด้านเกษตรกรรม และผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมก็กระจายออกสู่ตลาดสินค้าทั้งภายในจังหวัด และจังหวัดอื่น ๆ ใ้รวดเร็วยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การคามีความเจริญตามขึ้นมาด้วย และมีส่วนทำให้การธนาคารและประกันภัยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ส่วนทางด้านสาขาอุตสาหกรรมก็เช่นกัน เนื่องจากมีถนนเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้และภาคกลางเพิ่มขึ้นถึงขีดจำกัดมาแล้ว จึงเป็นปัจจัยสำคัญถึงขีดให้ทุนทางด้านอุตสาหกรรม

หันมาสนใจลงทุนในพื้นที่มากขึ้น ทำให้มูลค่าทางค่านอุตสาหกรรมเพิ่มสูงเป็นอันดับ ๔ ของจังหวัด

อุตสาหกรรมมีอัตราการเพิ่มถึง ๑๔๔.๔๔ % ในปี ๒๕๒๐ เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๑๖ เดิมปีละ ๔๙ % ประกอบกับโครงสร้างรายได้ของอุตสาหกรรมเพิ่มควมสำคัญมากยิ่งขึ้น จาก ๔.๐๔ % ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในปี ๒๕๑๖ เป็น ๑๒.๕๒ % ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในปี ๒๕๒๐ มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงปีนี้เพิ่มมากขึ้นแล้ว เป็นส่วนทำให้ผลผลิตทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น โรงงานอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเหล่านั้นเพิ่มในสองลักษณะ คือ

ก. เพิ่มผลผลิต เนื่องจากมีโรงงานในประเภทเดียวกันเพิ่มมากขึ้น เช่น โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน โรงทำน้ำแข็ง ทำอิฐ และซ่อมรถยนต์ต่าง ๆ

ข. เพิ่มประเภทของกิจการอุตสาหกรรม เช่นมีโรงทำปอแป้น ทำอาหารกระป๋อง โรงรมยาง ทั้งชนิดใหม่

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นนี้ ส่วนมากจะอยู่ในบริเวณอำเภอที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง มีเส้นทางคมนาคมสะดวกและอยู่ในเขตที่มีความมั่นคงทางการเมือง เช่น ในบริเวณอำเภอเมือง และ อำเภอพุนพิน จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดมีทั้งหมด ๒๔ ประเภท รายละเอียดดูได้จากส่วนที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม

เนื่องจากจังหวัดมีวัตถุดิบที่สำคัญหลายชนิด ทั้งได้กล่าวมาแล้ว โอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงมีได้หลายประเภท เช่น โรงงานที่ใช้วัตถุดิบจากมะพร้าว จากปลาทะเล และจากยางพารา เช่น โรงงานพัฒนาอุตสาหกรรม โดยใช้อย่างพาราเป็นตัวนำ (Leading factor) ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากยางพารา (Backward and Forward Linkage) แทนที่จะส่งยางแผ่นรมควันเป็นสินค้าออกของจังหวัด โดยนำยางมาเปลี่ยนแปลงเป็นผลผลิตสำเร็จรูปอื่น ๆ เพื่อให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เป็นผลให้เกิดการจ้างงานและขยายกิจการอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น อุตสาหกรรมที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่ง

ก็คือการถ่ายทอดไม่กระป๋อง ซึ่งในจังหวัดอุตรดิตถ์ควมผลไม่ยาวนานนัก

ถ้าหากมีการขยายตัวทางด้านการอุตสาหกรรมสูงขึ้นก็จะเป็นส่วนสำคัญในการดึงดูด
แรงงานแอบแอ่งในภาคเกษตรกรรม ให้มีงานทำเพิ่มมากขึ้น และโรงงานอุตสาหกรรม
เหล่านี้ จะมีส่วนกระตุ้นให้ภาคเกษตรกรรมขยายการผลิตทำให้ผลผลิตเพิ่มสูงขึ้นตามมา
ด้วย ซึ่งเป็น **Backward linkage** ส่วนทางด้าน **Forward linkage** นั้น ก็
จะทำให้ทางด้านการค้าปลีก การธนาคารและบริการมีอัตราการเจริญสูงขึ้นด้วย ซึ่ง
ความสัมพันธ์เกี่ยวโยงถึงกันกล่าวมาแล้วนี้จะมีส่วนสำคัญในการทำให้มีความเจริญก้าวหน้า
ทางเศรษฐกิจของจังหวัดโดยส่วนรวมเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีเสถียรภาพ เนื่องจาก
ความเชื่อมโยงดังกล่าวมีการสอดคล้องในหน้าที่ของแต่ละสาขา ทำให้ประชากรในจังหวัด
มีรายได้สูง มีความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ และทำให้ไม่อพยพออกนอกพื้นที่ อันเป็นปัญหา
สำคัญในปัจจุบัน และเนื่องจากเป็นที่ยอมรับแล้วว่าปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นส่วนสำคัญใน
การแก้ปัญหาทางการเมือง ดังนั้นเมื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจสูง ประชากร
ในพื้นที่มีอาชีพที่แน่นอน และได้รับผลตอบแทนที่ยุติธรรม ผู้ก่อการร้ายก็จะลดน้อยลงไปใน
ที่สุด

๓.๔ การขยายตัวของชุมชน

๓.๔.๑ ขนาดที่ตั้งและความสำคัญของชุมชน

จากประวัติศาสตร์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการตั้งถิ่นฐานมานาน ซึ่งกล่าวได้ว่า
มีชุมชนเก่าแก่ที่สำคัญอยู่เดิม ๓ ชุมชน คือ ไชยา ศิริวิริณิคมและกาญจนดิษฐ์ ชุมชนเหล่านี้
มีการใช้พื้นที่ในการทำนาค่อนข้างมากกว่าอำเภออื่น ๆ เนื่องจากการทำนาเป็นอาชีพหลัก
เริ่มแรก ซึ่งมีการสืบทอดต่อกันมา ดังจะเห็นได้ว่าชุมชนในประวัติศาสตร์ส่วนมากมักจะ
เลือกที่ตั้งชุมชนที่มีพื้นที่เหมาะสมในการทำนาเป็นสิ่งสำคัญ ชุมชนทั้งสามที่กล่าวมาและอื่น
ในปัจจุบันยังคงมีความสำคัญ แต่เนื่องจากชุมชนทั้งสามแห่งนี้มีข้อจำกัดบางประการ จึง
ทำให้การเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมล่าช้ากว่าชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วงหลัง คือชุมชนใน
อำเภอเมือง ในอำเภอพุนพิน และในอำเภอย่านนาสาร ซึ่งมีความเจริญทางเศรษฐกิจ

-และสังคมไ้รวดเร็วกว่า แม้ว่าจะเป็นเมืองที่เกิเกิดขึ้นในช่วงหลังก็ตาม

อีกจำกัดความเจริญของเมืองเก่า พอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

ที่ตั้ง ชุมชนเก่าทั้งสามแห่งนั้น แต่ละแห่งตั้งอยู่บนฝั่งของแม่น้ำสายสั้น ๆ ที่ไม่มี
ความสำคัญมากนัก เช่น คลองไ้ชยา คลองท่าทองคือเมืองกาญจนบุรี คลองพุมดวงเมือง
ศิริรัฐ แต่ละชุมชนตั้งอยู่ห่างกัน ไม่มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ไม่มีการติดต่อแลกเปลี่ยน
ทางการค้าขาย แต่ละชุมชนเจริญขึ้นจากประชากรและทรัพยากรในพื้นที่เท่านั้น ทั้งนี้
เนื่องจากขาดเส้นทางคมนาคมทางบกและแม่น้ำของเมืองเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง
กับชุมชนอื่นและแม่น้ำสายอื่น ๆ ในด้านความเหมาะสมของดินเหมาะในการทำนา และ
เป็นอาชีพที่ทำต่อเนื่องกันมานาน แม้จะมีพื้นที่เหมาะในการปลูกไม้ธัญและไม้ยืนต้นด้วย แต่
เนื่องจากอาชีพในการทำสวนเพ็งจะมีวิวัฒนาการเกิดขึ้นในช่วงหลัง

เนื่องจากลักษณะที่ตั้งและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่เดิม ทำให้ประชากรมีโอกาสใน
การเลือกประกอบอาชีพได้น้อย การขาดความรู้ความสามารถในการเพาะปลูก เช่น การ
ไ้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ จึงเป็นส่วนผลักดันให้ประชากร
ออกไปประกอบอาชีพที่อื่นที่มีความอุดมสมบูรณ์กว่า และมีหลายสาขาอาชีพ ทำให้มีโอกาส
ในการเลือกประกอบอาชีพได้ตามความถนัด

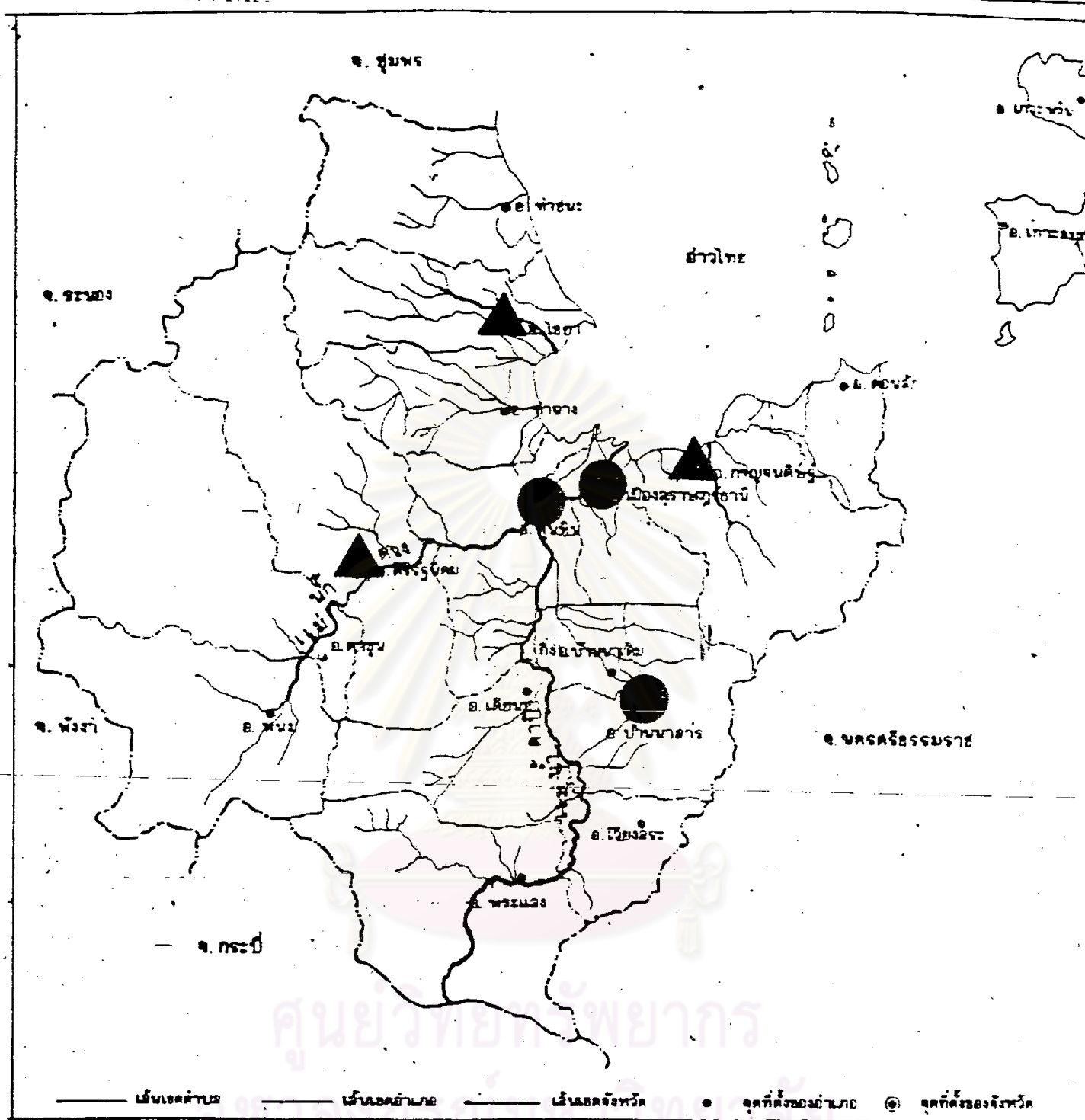
ลักษณะเด่นของเมืองใหม่ที่เจริญไ้รวดเร็วกว่า

ที่ตั้ง ชุมชนอำเภอพุนพินซึ่งเป็นชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วงหลัง อยู่บนฝั่งที่มีแม่น้ำ
สำคัญไหลมาบรรจบกัน เช่น อำเภอพุนพินตั้งอยู่ในบริเวณที่แม่น้ำพุมดวง และแม่น้ำตาปี
ไหลมาบรรจบกัน ซึ่งแม่น้ำทั้งสองสายนี้มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เป็นแม่น้ำที่สำคัญและ
มีความยาวมากที่สุดในจังหวัด ในสมัยก่อนการคมนาคมที่สำคัญที่สุดคือ ทางน้ำ เท่านั้น

• คลอง เป็นภาษาท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงแม่น้ำ

การที่มีชุมชนตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแม่น้ำสำคัญไหลมาบรรจบกัน ก่อให้เกิดเป็นชุมชนที่มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าเกิดขึ้น เพราะประชากรที่ตั้งถิ่นฐานตามแนวของแม่น้ำทั้งสองจะเ็นชุมชนในอำเภอพุนพิน เป็นแหล่งกลางในการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า จึงทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น พ่อค้าขายปลึกและพ่อค้าคนกลาง ทั้งทางค้าสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรม ประกอบด้วยลักษณะที่รอบ ๆ บริเวณชุมชนเหล่านี้เป็นดินตะกอนมีความอุดมสมบูรณ์สูง จึงทำให้มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เนื่องจากได้ผลตอบแทนจากการกสิกรรมสูง นอกจากลักษณะทั่ว ๆ ไปดังที่กล่าวมาแล้ว ในชุมชนเหล่านี้ยังเป็นสถานีรถไฟ อันเป็นทางคมนาคมที่สำคัญที่สุดของจังหวัดในการติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ประชากรในอำเภอต่าง ๆ จะต้องมาใช้บริการของสถานีรถไฟในอำเภอพุนพินมีหลายอำเภอด้วยกัน เช่น อำเภอพนม อำเภอตาซูน อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอเมือง อำเภอเกาะง่าม อำเภอคอนสัก อำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน สถานีรถไฟดังกล่าวนี้เป็นสถานีที่ให้บริการกับ ๘ อำเภอ ในจำนวน ๑๖ อำเภอ กับ ๑ กิ่งอำเภอของจังหวัด สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

ชุมชนในอำเภอเมือง ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้อ่างขานคอนบนฝั่งแม่น้ำตาปี ดินในบริเวณนี้เป็นดินตะกอนลุ่มแม่น้ำมีความอุดมสมบูรณ์สูง ทำให้ประชากรที่อาศัยในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน มีรายได้จากการเกษตรกรรมสูง และประชากรบางส่วนมีอาชีพในการทำประมงน้ำเค็ม เนื่องจากอยู่ติดกับทะเล นอกจากนั้นบ้านคอน (ชุมชนสำคัญของอำเภอเมือง) ยังเป็นท่าเรือสำคัญในการขนส่งสินค้าทางทะเล เป็นชุมชนศูนย์กลางในการบริการทางการค้าทั้งสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และยังเป็นแหล่งกลางทางการบริการทางการค้าให้กับอำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน อำเภอเกาะง่ามและอำเภอคอนสัก และที่สำคัญคือเป็นชุมชนเมืองศูนย์กลางในการบริหารราชการของจังหวัด ทำให้ชุมชนนี้มีแหล่งงานหลายชนิด เช่น การค้า บริการ ท่าเรือ การขนส่ง และการธนาคาร และเนื่องจากเป็นชุมชนที่สำคัญของจังหวัด การให้บริการจากรัฐทางด้านสาธารณสุขโลก และสาธารณสุขการศึกษามีชุมชนอื่น ๆ อันเป็นแรงดึงดูดที่สำคัญที่ทำให้ประชากรอพยพเข้าไป ทำให้ชุมชนขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม

ความลาดมารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

	<p>แสดงที่ตั้งชุมชนสำคัญในอดีตและปัจจุบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ ชุมชนสำคัญในอดีต ● ชุมชนสำคัญในปัจจุบัน 	<p>มาตราส่วน 1 : 500,000</p>
--	--	------------------------------

สูงที่สุดของจังหวัด

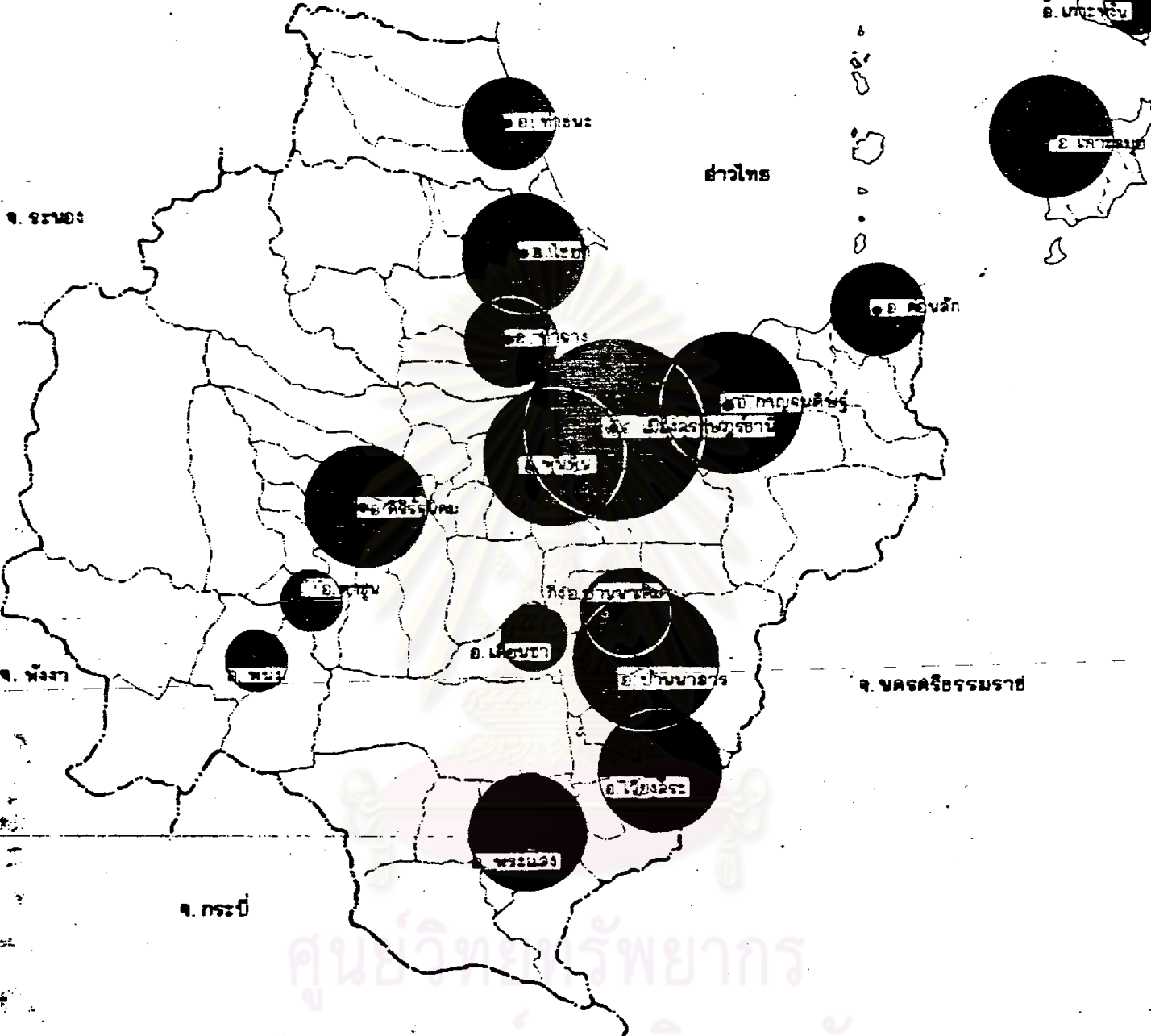
ชุมชนในอำเภอบ้านนาสาร ซึ่งมีประชากรหนาแน่นในปัจจุบันและยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล เนื่องจากลักษณะดินและภูมิอากาศของอำเภอนี้ เหมาะสมในการปลูกยางพาราและสวนผลไม้ อันเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด กสิกรรมมีรายได้สูง จึงมีอำนาจในการซื้อสูง ทำให้ชุมชนอื่นเป็นแหล่งกลางในการบริการและแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้ามีความเจริญ นอกจากนี้พืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอดังกล่าวมาแล้ว ในบริเวณอำเภอนี้มีแร่ทับทิมซึ่งมีมากที่สุดที่สุดในจังหวัด และกิจการทำเหมืองแร่ในอำเภอนี้ได้ดำเนินการมาแล้ว ทั้งแต่สมัยเริ่มแรกในการทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นกิจการที่ไหลล้นคอบแทนสูง รายได้จากอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้จึงมีส่วนสำคัญในการทำให้ชุมชนของอำเภอมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเห็นได้ชัดถึงลักษณะการใช้จ่ายเงินในบทที่ ๔

๓.๔.๒ ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

การกระจายตัวของประชากรในระดัมาเภอ ปี ๒๕๒๐ (จากแผนที่หน้า ๕๗) เห็นได้ว่าจำนวนประชากรขนาดใหญ่กระจุกตัวอยู่ในบริเวณที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง ซึ่งเป็นชุมชนหลักและชุมชนรองของจังหวัด เช่น อำเภอเมือง อำเภอพุนพิน และอำเภอบ้านนาสาร อำเภอที่มีประชากรน้อยกระจายตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่ขนาดเล็ก เช่น อำเภอเกาะพะงัน และบางอำเภอมีพื้นที่ส่วนมากเป็นภูเขา เช่น อำเภอตาขุน อำเภอพนม และอำเภอเคียนซา

ลักษณะการกระจายตัวของประชากรในระดัมาบล จากแผนที่การกระจายตัว ปี ๒๕๒๐ หน้า ๖๔ เห็นได้ว่า ตำบลที่มีประชากรอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก อยู่ในบริเวณชุมชนหลัก และบริเวณพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมคือโคกสะทวด เช่น ตำบลตลาดในอำเภอเมือง ตำบลท่าข้ามในอำเภอพุนพิน และตำบลบ้านนาสารในอำเภอบ้านนาสาร นอกจากนี้ประชากรจะเกาะกลุ่มไปตามเส้นทางคมนาคม เช่น ทางรถยนต์ ทางรถไฟ แม่น้ำสำคัญของจังหวัด และในเขตที่มีการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นเป็นจำนวนมาก อันเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด ได้แก่สวนยางพารา สวนมะพร้าว สวนเงาะ และไม้ผลอื่น ๆ

จ. ชุมพร

จ. ระยอง

ตัวโทร

จ. ตราด

จ. พังงา

จ. พะเยา

จ. นครราชสีมา

จ. นครศรีธรรมราช

จ. กระบี่

เส้นเขตตำบล

เส้นเขตอำเภอ

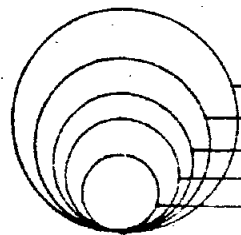
เส้นเขตจังหวัด

● จุดที่ตั้งของอำเภอ

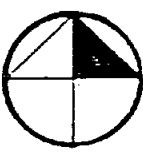
◎ จุดที่ตั้งของจังหวัด

ความล้ามารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดราชบุรีธานี

การกระจายตัวของประชากร ปี 2520

> 90,000 คน
58,000 - 64,000 คน
30,000 - 36,000 คน
16,000 - 26,000 คน
8,000 - 14,000 คน

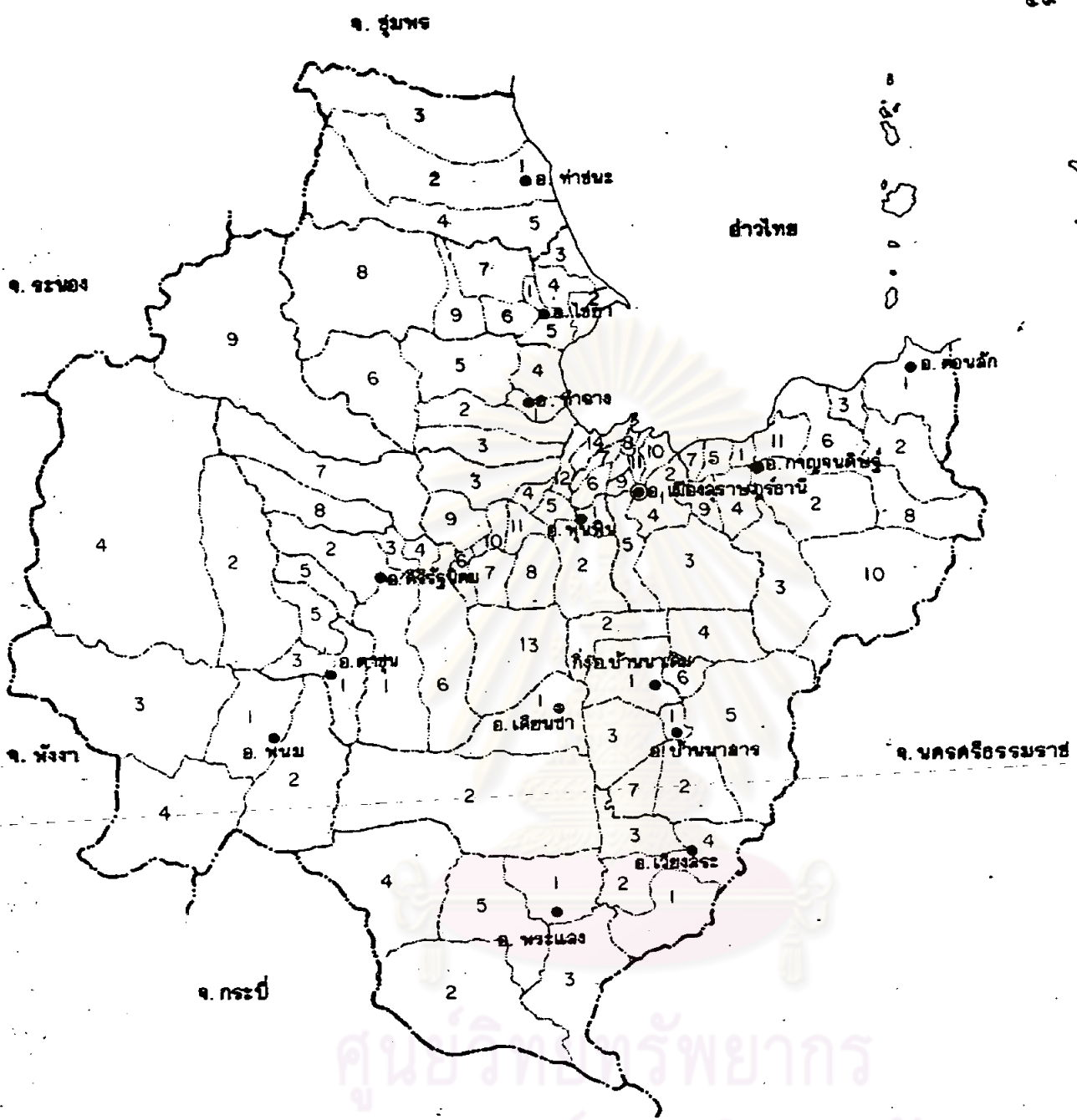

มาตราส่วน 1 : 8,000,000

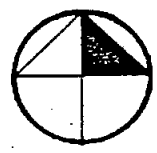

— เส้นเขตตำบล   — เส้นเขตอำเภอ   — เส้นเขตจังหวัด   ● จุดที่ตั้งของอำเภอ   ⊙ จุดที่ตั้งของจังหวัด

ความلامารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ระดับตำบล)

มาตราส่วน
1 : ๒๐๐๐,๐๐๐

คำบอตามหมายเลขในแผนที่

๑. อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี แบ่งออกเป็น ๑๑ ตำบล คือ

๑. คลาภ	๒. บางกุ้ง	๓. ชุนทะเล
๔. มะขามเคี้ย	๕. วัดประค	๖. คลองน้อย
๗. บางโพธิ์	๘. บางไทร	๙. บางใบไม้
๑๐. คลองฉนาก	๑๑. บางชนะ	

๒. อำเภอพุนพิน แบ่งออกเป็น ๑๔ ตำบล คือ

๑. ท่าข้าม	๒. ท่าสทอน	๓. มะลวน
๔. หัวเตย	๕. พุนพิน	๖. บางเคียน
๗. บางมะเคื่อ	๘. ท่าโรงช้าง	๙. บางงอน
๑๐. น้ำรอบ	๑๑. หนองไทร	๑๒. เขาศรีวิชัย
๑๓. กรุก	๑๔. อีเล็ก	

๓. อำเภอบ้านนาสาร แบ่งออกเป็น ๗ ตำบล คือ

๑. นาสาร	๒. พรพรี	๓. ท่าชี
๔. หุงเตา	๕. ลำพูน	๖. ควนสุบรรณ
๗. ควนศรี		

๔. อำเภอไชยา แบ่งออกเป็น ๘ ตำบล คือ

๑. คลาภไชยา	๒. พุนเวียง	๓. ตะกรบ
๔. หุง	๕. เหม็ด	๖. เวียง
๗. ป่าเว	๘. ปากหมาก	๙. โมด้าย

๕. อำเภอกาญจนดิษฐ์ แบ่งออกเป็น ๑๑ ตำบล คือ

๑. กะแคะ	๒. กรุก	๓. ช้างซ้าย

๑๒. อำเภอพนม แยกออกเป็น ๔ ตำบล คือ

๑. พนม	๒. ต้นยวน	๓. คลองศก
๔. พลุเดือน		

๑๓. อำเภอตาขุน แยกออกเป็น ๔ ตำบล คือ

๑. เขาวง	๒. เขาค้าง	๓. พระแสง
๔. ไกรสร	๕. พรุไทย	

๑๔. อำเภอเคียนซา แยกออกเป็น ๒ ตำบล คือ

๑. เคียนซา	๒. ทวงพรมคร

๑๕. อำเภอเกาะสมุย แยกออกเป็น ๙ ตำบล คือ

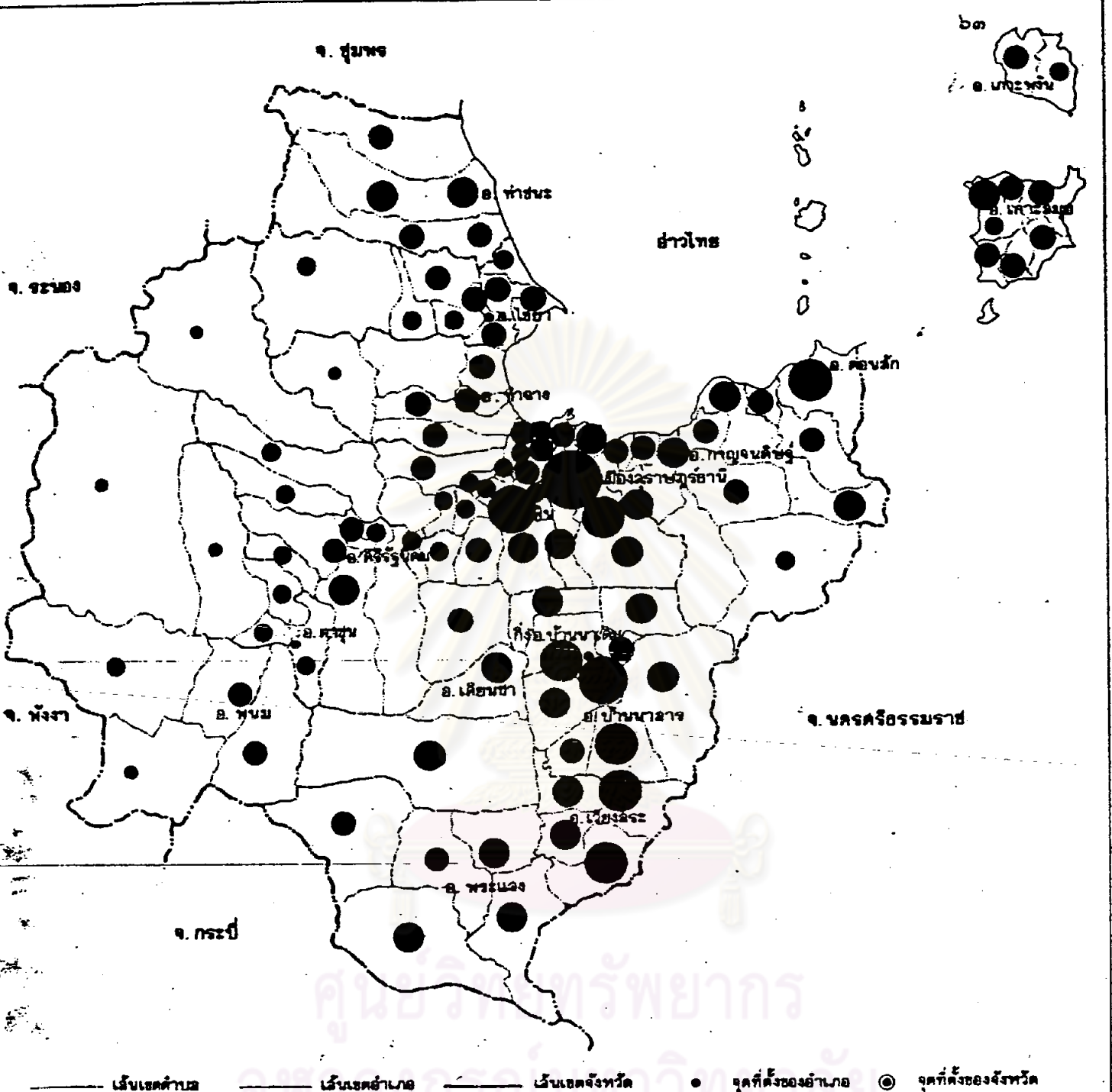
๑. อ่างทอง	๒. แม่น้ำ	๓. มะเวีต
๔. หน้าเมือง	๕. มอตุก	๖. คลังงาม
๗. ลิปะน้อย		

๑๖. อำเภอเกาะพะงัน แยกออกเป็น ๒ ตำบล คือ

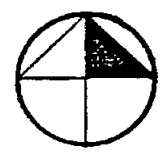
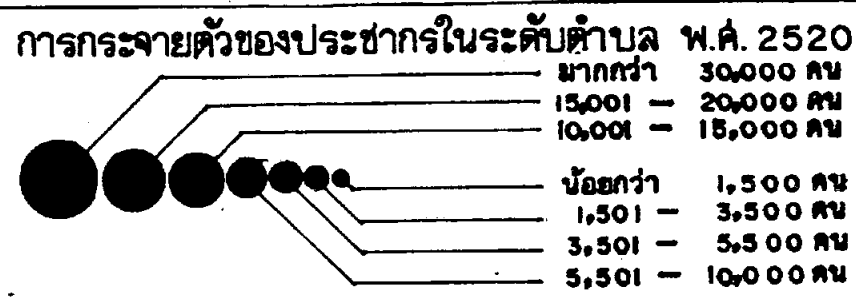
๑. เกาะพะงัน	๒. บ้านไต้

๑๗. กิ่งอำเภอบ้านนาเคิม แยกออกเป็น ๒ ตำบล คือ

๑. บ้านนา	๒. ท่าเรือ

ความล้าสมัยในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

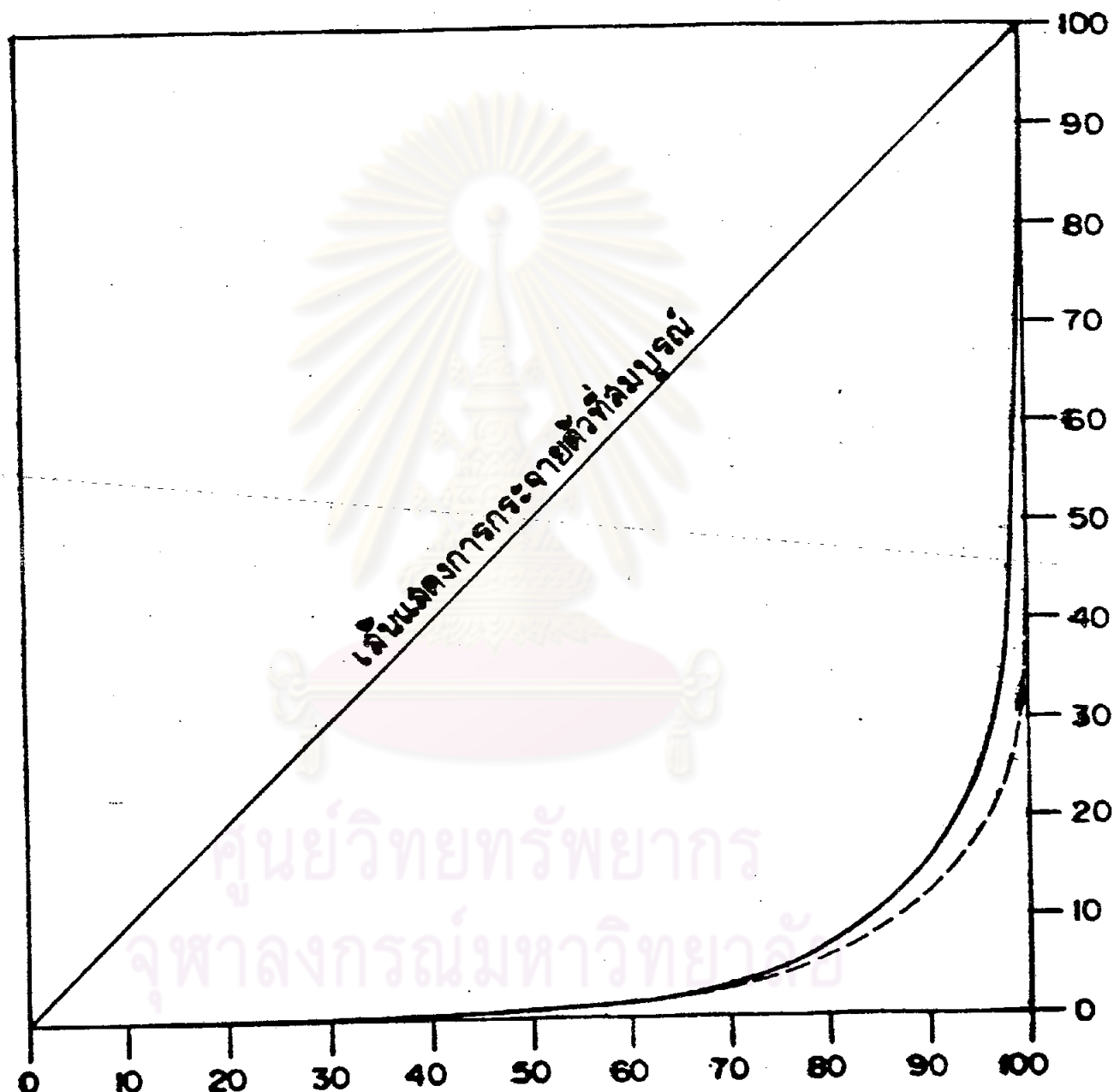

มาตราส่วน
1 : 1,000,000

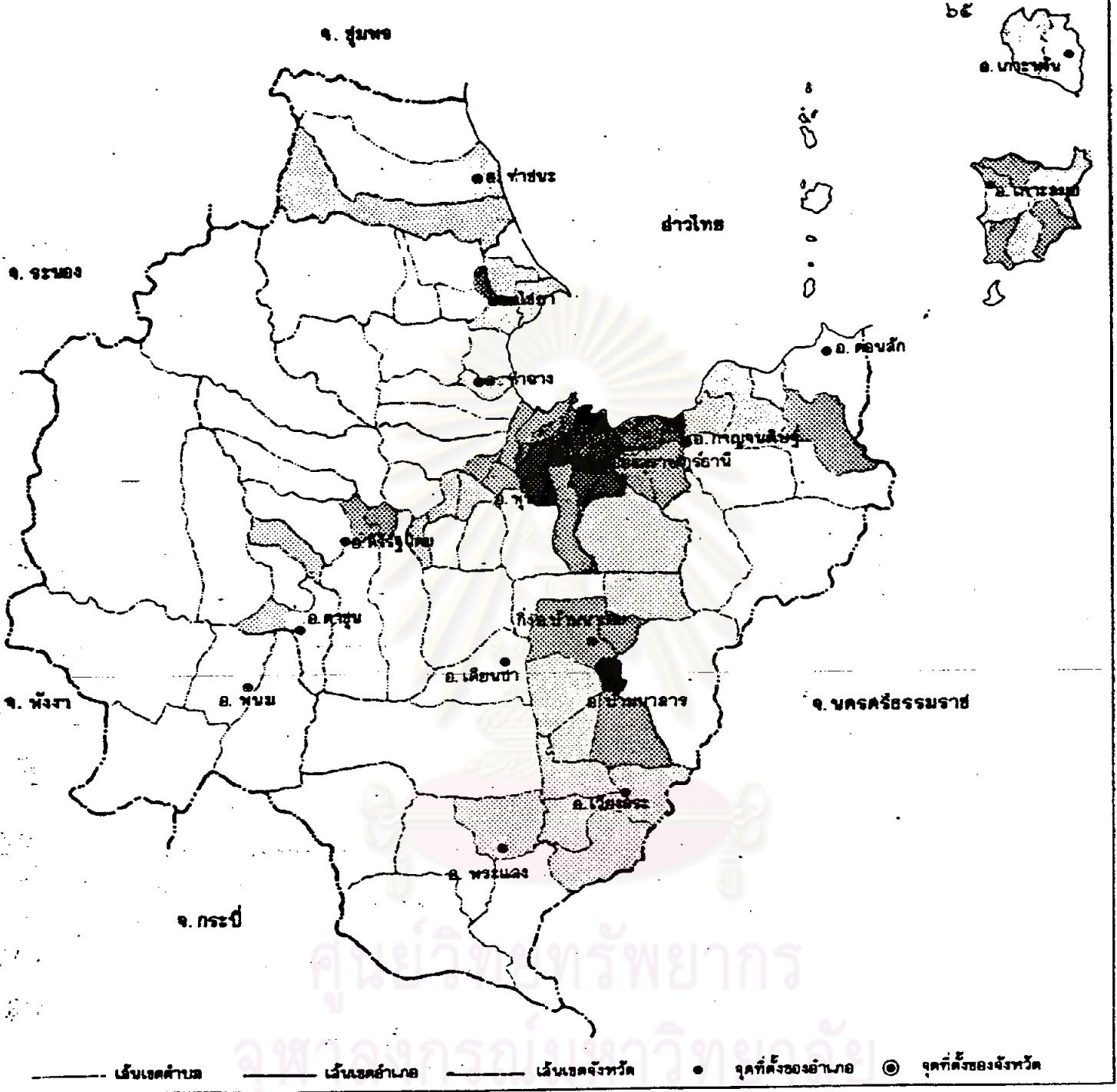
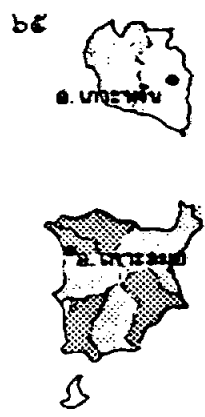
LORENZ CURVE แสดงการกระจายตัวของประชากร

จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2520

ร้อยละของพื้นที่

- เส้นแสดงการกระจายตัวของประชากร ปี พ.ศ. 2516
- เส้นแสดงการกระจายตัวของประชากร ปี พ.ศ. 2520

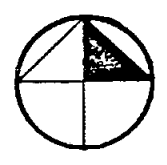

ความล้ามารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

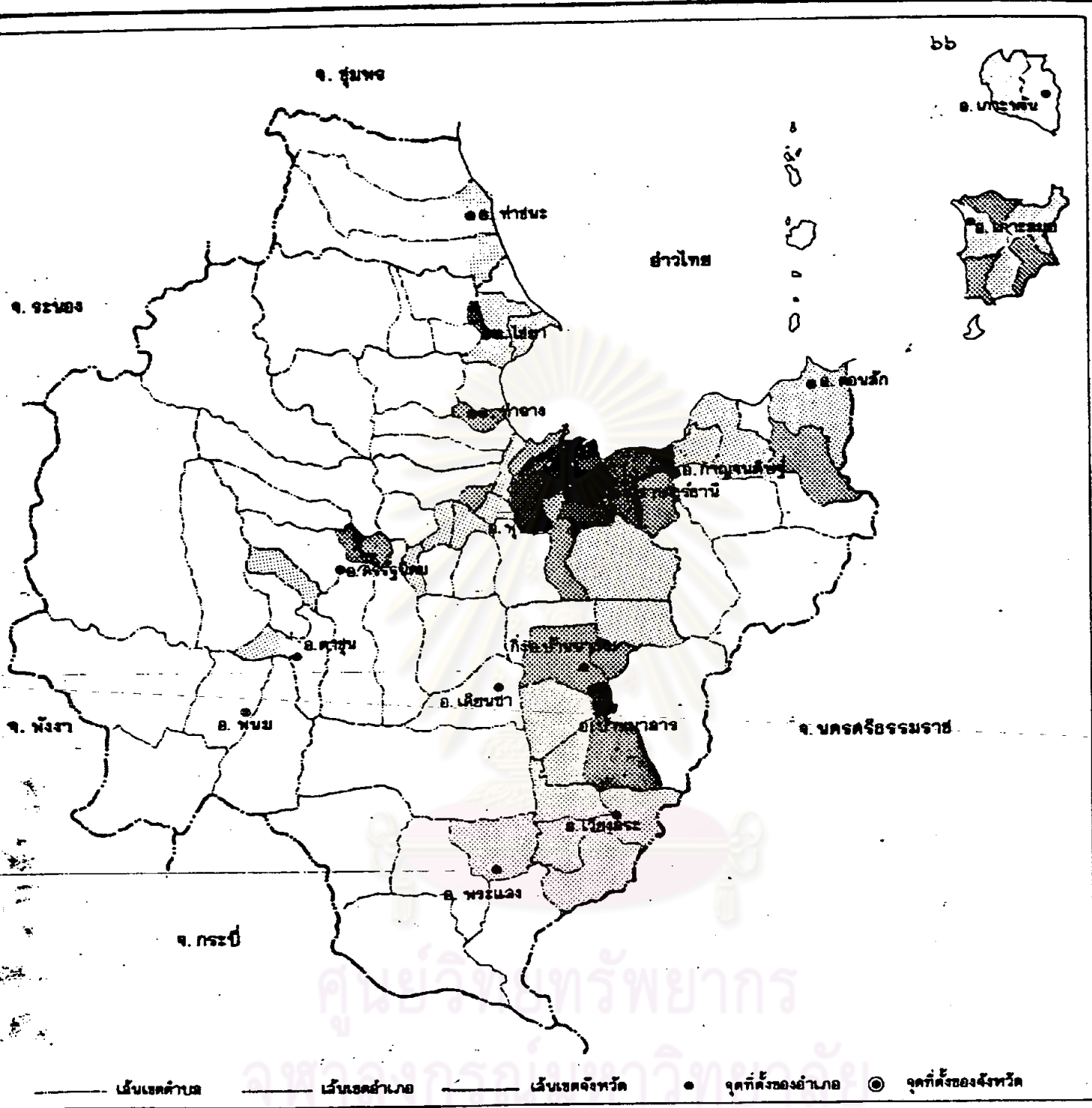

ความหนาแน่นของประชากร พ.ศ. 2516
จำนวนประชากร ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

	มากกว่า 5,000 คน		201 - 400 คน
	801 - 1,000 คน		101 - 200 คน
	601 - 800 คน		51 - 100 คน
	401 - 600 คน		1 - 50 คน

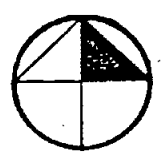
มาตราส่วน
1 : 2,000,000

ความฉลาดในการรับกำลังประชากรของจังหวัดราชบุรี

ความหนาแน่นของประชากร พ.ศ. 2520
จำนวนประชากร ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

	มากกว่า 5,000 คน		201 - 400 คน
	801 - 1,000 คน		101 - 200 คน
	601 - 800 คน		51 - 100 คน
	401 - 600 คน		1 - 50 คน

มาตราส่วน
1 : ๑๐๐๐,๐๐๐

การกระจายตัวของประชากร เมื่อพิจารณาจาก Lorenz Curve ซึ่งได้เปรียบเทียบในปี ๒๕๑๖ และปี ๒๕๒๐ เส้นแสดงการกระจายตัวของประชากรของปี ๒๕๒๐ ห่างจากเส้นแสดงการกระจายตัวที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แสดงว่าประชากรในจังหวัดมีการกระจุกตัวกันมากยิ่งขึ้นกว่าในปี ๒๕๑๖ ถ้าหากนำเหตุการณ์ทางด้านความมั่นคงของประเทศมาพิจารณาด้วย จะเห็นได้ว่าเนื่องจากมีการคุกคามของผู้อพยพราย ทำให้ประชากรอพยพเข้าอยู่ในเขตชุมชนมากขึ้น ทำให้การกระจายตัวของปี ๒๕๑๖ ซึ่งมีการกระจุกตัวอยู่แล้ว มีการกระจุกตัวมากยิ่งขึ้น เพราะแหล่งที่อยู่อาศัยที่โยกย้ายไปนั้นก็คือแหล่งที่ห่างไกลจากความเจริญ ซึ่งประชากรอาศัยอยู่กันอย่างเบาบาง สำหรับเส้นแสดงการกระจายตัวที่สมบูรณ์คือเส้นที่แสดงให้เห็นว่ามีการกระจายตัวของประชากรสม่ำเสมอคือทุกพื้นที่มีความหนาแน่นเท่ากัน แต่เนื่องจากจังหวัดเป็นภูเขา ถึง ๔๔ % ของพื้นที่จังหวัด ฉะนั้น การกระจายตัวของประชากรจึงมีแนวโน้มที่จะอยู่กันอย่างกระจุกตัวมากกว่าการกระจายตัว

๓.๔.๓ ความหนาแน่นของประชากร

จำนวนประชากรในจังหวัดในปี ๒๕๒๐ มี ๔๔๓,๔๐๔ คน ความหนาแน่นเฉลี่ยของจังหวัด ๔๑ คนต่อตารางกิโลเมตร (ความหนาแน่นตัวเฉลี่ยของภาค ๗๗ คนต่อตารางกิโลเมตร) เป็นประชากรเมืองซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ถึง ๑๔๖,๐๖๐ คน คิดเป็น ๒๔.๔๔ % ของประชากรจังหวัด อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดคืออำเภอเมือง ๓๓๗ คนต่อตารางกิโลเมตร เนื่องจากเป็นชุมชนหลักของจังหวัด รองลงมาคืออำเภอเกาะสมุย ๑๐๒ คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรมีอาชีพหลักในการทำสวนมะพร้าว อำเภอที่มีประชากรมีความหนาแน่นน้อยที่สุดคืออำเภอดาขุน ความหนาแน่น ๗ คนต่อตารางกิโลเมตร เนื่องจากพื้นที่เป็นป่าและภูเขาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคืออำเภอเคียนซา ความหนาแน่น ๑๖ คนต่อตารางกิโลเมตร ในอำเภอเคียนซา นอกจากพื้นที่เป็นป่าและภูเขาแล้ว ยังเป็นเขตแทรกซึมของผู้อพยพรายอีกด้วย

จากแผนที่ความหนาแน่นประชากร ปี ๒๕๒๐ (หน้า ๖๖) ได้แบ่งกลุ่มตำบลออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. กลุ่มตำบลที่มีความหนาแน่นสูง ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง เขตเทศบาลตำบลนาตาล และในเขตสุขาภิบาลท่าข้าม อำเภอห้วยหิน ทั้ง ๑ ชุมชนที่กล่าวถึง เป็นชุมชนหลักของจังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจสูง

ข. กลุ่มตำบลที่มีความหนาแน่นปานกลาง ส่วนมากเป็นตำบลที่ติดกับทะเล ใต้แก่งลำน้ำของอำเภอท่าชนะ อำเภอไชยา อำเภอท่าทอง อำเภอเกาะจนก๊ะ อำเภอคอนสัก และอำเภอเมือง ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลเหล่านี้ ส่วนมากประกอบอาชีพในการทำประมงและเกษตรกรรม ประชากรที่มีความหนาแน่นในกลุ่มนี้อีกประเภทหนึ่งก็คือ ประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำสำคัญของจังหวัด คือ ขางตำบลใน อำเภอคีรีรัฐนิคม และอำเภอห้วยหิน ในบริเวณที่แม่น้ำห้วยควงไหลผ่าน และบางตำบลที่มีเส้นทางรถไฟผ่าน เช่น ขางตำบลในกิ่งอำเภอบ้านนาเค็ม อำเภอเวียงสระและอำเภอบ้านนาตาล ชุมชนเหล่านี้ส่วนมากเป็นชุมชนเก่าของจังหวัด

ค. กลุ่มตำบลที่มีความหนาแน่นน้อยจะอยู่ในบริเวณตำบลที่มีพื้นที่เป็นภูเขา เช่น ตำบลที่อยู่ทางควานทิศตะวันตกของจังหวัด ทางด้านตะวันตกและทางทิศใต้ของอำเภอพระแสง ซึ่งเป็นภูเขากั้นเขตแดนจังหวัดกระบี่และจังหวัดสุราษฎร์ธานี และทางทิศใต้ของอำเภอเกาะจนก๊ะและอำเภอคอนสัก ซึ่งมีแนวเทืองเขาให้กั้นเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๓.๔.๔ การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรเปรียบเทียบปี ๒๕๑๖ และปี ๒๕๒๐ อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของจังหวัดเท่ากับ ๑๐.๑๒ % ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม คือ

- ๑. กลุ่มตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด มากกว่า ๔๐ %
- ๒. กลุ่มตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงมาก มากกว่า ๒๐ - ๓๘.๘ %
- ๓. กลุ่มตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย มากกว่า ๑๐ - ๑๘.๘ %
- ๔. กลุ่มตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก มากกว่า ๑ - ๘.๘ %
- ๕. กลุ่มตำบลที่มีประชากรลดลง

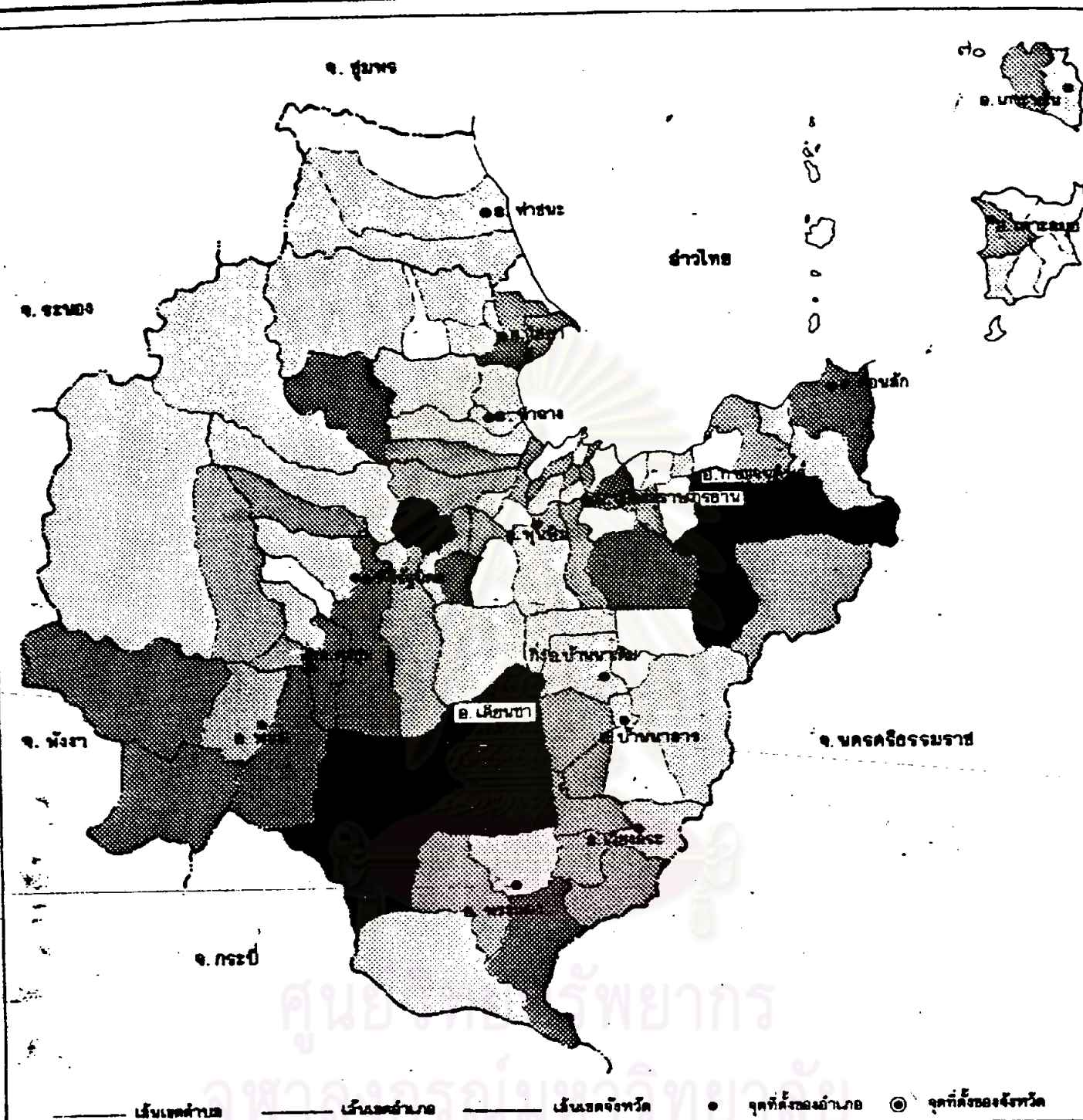
กลุ่มที่ ๑ ส่วนมากได้แก่บริเวณที่มีความหนาแน่นต่ำ โดยเฉลี่ยมีความหนาแน่น ๑๖ - ๒๔ คนต่อตารางกิโลเมตร ในอดีตเคยเป็นอำเภอที่การคมนาคมไม่สะดวก เพิ่งจะมีเส้นทางคมนาคมสะดวกในช่วงหลัง เนื่องจากเป็นเขตแทรกซึมของผู้อพยพ จึงทำให้การวางถนนลำชา เช่น บางคำลในอำเภอเคียนซา อำเภอพระแสง อำเภอพนม และอำเภอคอนสาร

กลุ่มที่ ๒ คือกลุ่มตำบลที่มีประชากรเปลี่ยนแปลงมาก เป็นกลุ่มที่มีความหนาแน่นค่อนข้างสูง ความหนาแน่นเฉลี่ยประมาณ ๕๙ - ๘๐ คนต่อตารางกิโลเมตร แต่เป็นพื้นที่ที่ยังคงมีความคงคูกทางเศรษฐกิจสูง เช่นการประกอบอาชีพในการทำสวนยาง สวนผลไม้ และการทำประมง เช่น บางคำลในอำเภอคอนสาร อำเภอกาญจนดิษฐ์ และ อำเภอเวียงสระ

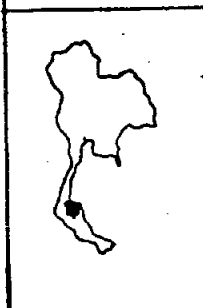
กลุ่มที่ ๓ คือกลุ่มตำบลที่มีประชากรเปลี่ยนแปลงน้อย ส่วนมากจะเป็นอำเภอที่มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจสูง และมีความหนาแน่นสูงอยู่แล้ว คือ มีความหนาแน่น ๕๒ - ๓๖๒ คนต่อตารางกิโลเมตร - เช่น บางคำลในอำเภอเมือง อำเภอพุนพิน และ อำเภอชานนาสาร

กลุ่มที่ ๔ คือกลุ่มตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ ๐ - ๔ % โดยมากเป็นกลุ่มที่มีพื้นที่จำกัด เช่นบางคำลในอำเภอเกาะสมุย และอำเภอเกาะพะงัน หรือเป็นอำเภอที่ถูกจำกัดโดยลักษณะการประกอบอาชีพจากลักษณะดิน (Land Capability) ใดแกบางคำลในอำเภอท่าชนะและอำเภอไชยา ส่วนมากประชากรมีอาชีพในการทำนา ซึ่งยังคงใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม ทำให้ผลผลิตต่ำ จึงไม่มีแรงจูงใจให้ประชากรอพยพเข้า ซึ่งยังก่อให้เกิดแรงผลักดันทำให้ประชากรอพยพออก

จะเห็นได้ว่าตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง ส่วนมากเป็นตำบลที่เพิ่งเปิดพื้นที่ใหม่ และเริ่มมีเส้นทางคมนาคมเข้าถึงได้สะดวก เช่น ตำบลบางกุ้ง ตำบลขุนทะเล ในอำเภอเมือง มีการเปลี่ยนแปลง ๒๔ - ๓๙ % และตำบลบางอนในอำเภอพุนพิน มีการเปลี่ยนแปลงสูงถึง ๔๕ % และในบางตำบลที่อยู่บริเวณใกล้ภูเขาเช่นตำบลท่าอุแท และ

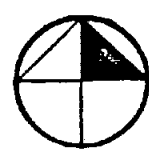

ความล้าสมัยในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

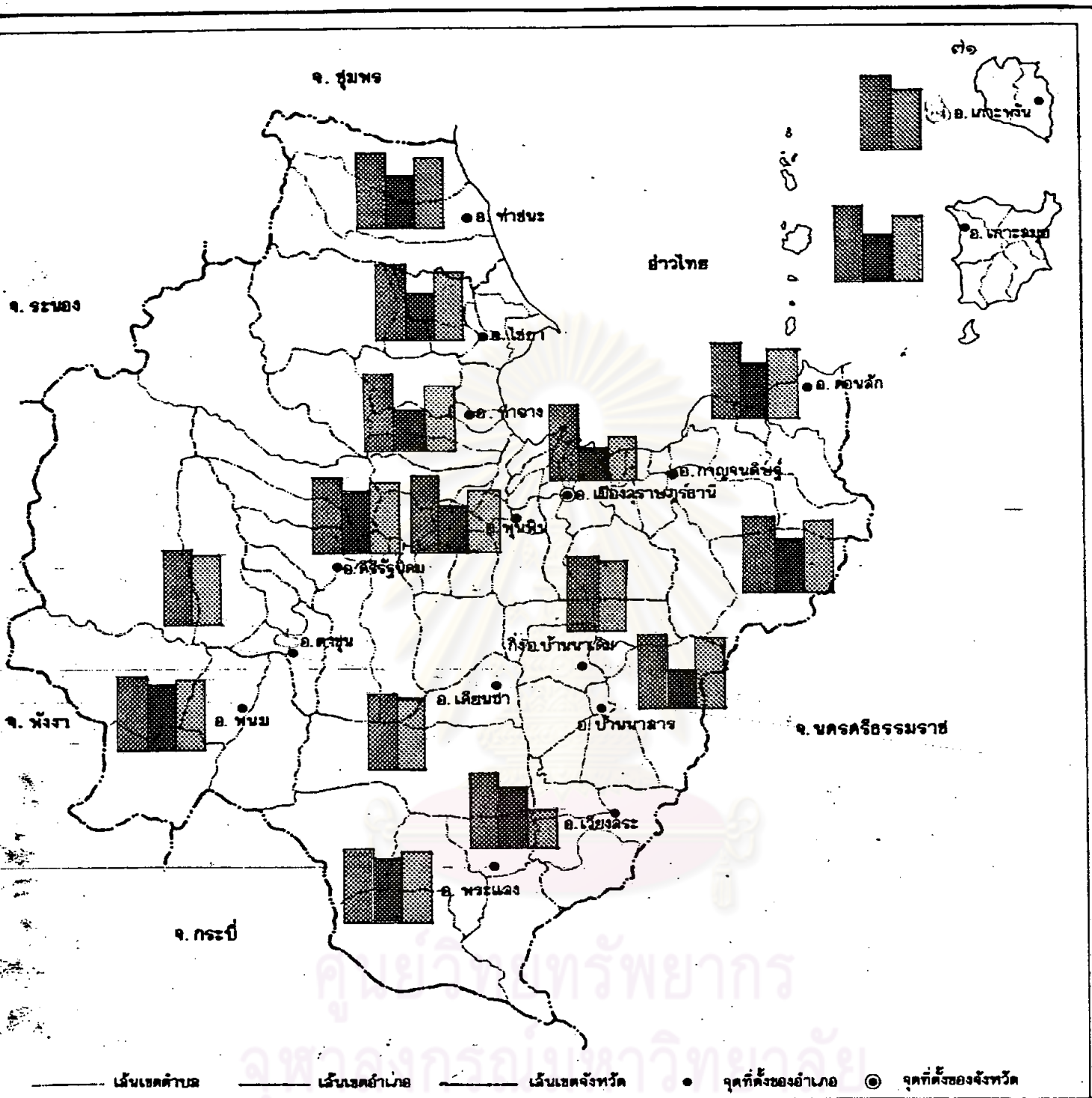

อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร เปรียบเทียบพ.ศ.2516-2520

	เพิ่ม มากกว่า 40 %
	เพิ่ม 20 - 40 %
	เพิ่ม 10 - 20 %
	เพิ่ม 1 - 10 %
	ลด 0 - 45 %

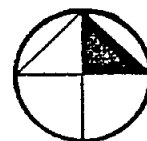
มาตราส่วน
1 : ๒๕๐๐,๐๐๐

ความล้าสมัยในการรับกำลังประชากรของจังหวัดลพบุรี

การเปรียบเทียบสัดส่วน ประชากรเกษตรต่อประชากรรวม
ของปี 2513 และปี 2520

- ประชากรรวม
- ประชากรเกษตร ปี 2513
- ประชากรเกษตร ปี 2520

มาตราส่วน
1 : ๒๐๐๐,๐๐๐

ค่าเฉลี่ยที่มีพื้นที่มาก เช่น ค่าเฉลี่ยในอำเภอกาญจนบุรี ค่าเฉลี่ยในอำเภอพระแสง และค่าเฉลี่ยของกรมการในอำเภอเคียนซา

๓.๔.๕ เปรียบเทียบจำนวนประชากรเกษตรของปี ๒๕๑๓ และปี ๒๕๒๐ ในปี ๒๕๒๐ จังหวัดมีประชากรเกษตรถึง ๔๔.๕๕ % ของประชากรจังหวัด นับว่าประชากรเกษตรมีสัดส่วนค่อนข้างสูง อำเภอที่มีประชากรเกษตรน้อยที่สุดคืออำเภอเมือง มีเพียง ๕๖.๖๔ % ของประชากรอำเภอ ในอำเภอเมืองประชากรมีอาชีพในด้านการค้า และบริการมากและสำคัญที่สุดของจังหวัด อำเภออื่นๆ นอกจากอำเภอเมือง ประชากรเกษตรมีสัดส่วนสูงตั้งแต่ ๔๔.๕๓ - ๕๕.๑๒ % ของประชากรอำเภอ เมื่อเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเมืองและประชากรชนบท (ประชากรเกษตร) ของปี ๒๕๐๓ กับปี ๒๕๒๐ แล้วพบว่าอำเภอที่มีสัดส่วนประชากรเมืองเพิ่มมากขึ้นคืออำเภอเมือง อำเภอท่าฉาง และอำเภอพระแสง สำหรับในอำเภอเมืองนั้น เนื่องจากเป็นศูนย์กลางในการค้าและบริการ จึงมีส่วนสำคัญทำให้การค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากจำนวนร้านค้าที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 7) ในอำเภอท่าฉางและอำเภอพระแสง จำนวนประชากรเมืองเพิ่มขึ้น แต่เป็นจำนวนน้อยเนื่องจากมีจำนวนประชากรเมืองน้อย ฐานตัวเลขแคบ เมื่อมีประชากรเมืองเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยก็ทำให้เป็นภาพลวงตา ทำให้เห็นว่ามีเปอร์เซ็นต์การเพิ่มสูง และเมื่อดูตารางการเปรียบเทียบประชากรในหน้าสรุปได้ว่าอัตราการเป็นเมืองของจังหวัดค่อนข้างช้า

๓.๔.๖ การพยากรณ์ จำนวนประชากรรวมของจังหวัดในระดัมาอำเภอ ถึงปี ๒๕๓๐ เพื่อที่จะได้พิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต นำมาเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรที่พื้นที่สามารถรับได้ เพื่อใช้ในการวางแผนการรับกำลังประชากรของจังหวัด

ในการพยากรณ์จำนวนประชากร หาอัตราเพิ่มโดยใช้สูตร

$$r = \sqrt[n]{\frac{P_1}{P_2}} - 1 \times 100$$

เมื่อ r = อัตราเพิ่มประชากร
 P_1 = ประชากร ปี ๒๕๒๐
 P_2 = ประชากร ปี ๒๕๑๔
 n = จำนวนปีระหว่าง P_1 กับ P_2

สำหรับอำเภอศรีวิชัย ปี ๒๕๑๔ มีจำนวนสูงผิดปกติ เห็นว่าควรจะศึกษา
 พิจารณาในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐

อำเภอพนม ประชากรตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ จนถึง ๒๕๒๐ มีแนวโน้มที่เพิ่มสม่ำเสมอ จึง
 พิจารณาในช่วงนี้ (๒๕๑๔ - ๒๕๒๐)

อำเภอพระแสง และอำเภอบ้านนาสาร พิจารณาในช่วง ๒๕๑๔ - ๒๕๒๐ ด้วย
 เหตุผลเดียวกันกับอำเภอพนม

อำเภอเวียงสระ ประชากรปี ๒๕๑๔ และ ๒๕๒๐ สูงผิดปกติ แต่ในช่วงระหว่าง
 ปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ มีแนวโน้มในลักษณะการเพิ่มที่สม่ำเสมอ จึงพิจารณาในช่วงปี ๒๕๑๓ -
 ๒๕๑๔

อำเภอคอนสัก และอำเภอเคียนซา พิจารณาในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐ ด้วย
 เหตุผลเดียวกันกับอำเภอพนม

อำเภอตาขุน มีข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ จึงพิจารณาในช่วงปี ๒๕๑๖ - ๒๕๒๐

กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม มีข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ จึงพิจารณาในช่วงปี ๒๕๑๔ - ๒๕๒๐

ในการประมาณประชากร ใช้สูตร $P_t = P_0 \left(1 + \frac{r}{100}\right)^n$

เมื่อ P_t = ประชากรในปีที่ต้องการประมาณ
 P_0 = ประชากรปีฐาน (ปี ๒๕๒๐)
 r = อัตราการเพิ่มของประชากร
 n = จำนวนปีระหว่างปีฐานกับปีที่ต้องการประมาณ

ตารางที่ ๒ การประมาณการจำนวนประชากรในปี ๒๕๒๕ และปี ๒๕๓๐

อำเภอ	อัตราเพิ่ม	ปี ๒๕๒๐	ปี ๒๕๒๕	ปี ๒๕๓๐
เมือง	๐.๗๓	๕๐,๑๒๕	๕๓,๖๕๐	๕๓,๓๑๐
ทูลหิน	๑.๕๒	๖๒,๕๓๓	๖๘,๓๘๐	๗๕,๖๕๕
บ้านนาสาร	๑.๕๖	๕๘,๘๑๓	๖๓,๒๘๐	๖๗,๕๕๐
ไชยา	๑.๒๒	๓๒,๘๘๕	๓๕,๕๓๐	๓๗,๑๐๕
กาญจนบุรี	๒.๘๘	๕๕,๒๖๘	๖๘,๒๗๕	๗๘,๖๕๐
คีรีรัฐนิคม	๒.๗๓	๓๐,๐๗๒	๓๕,๕๘๐	๓๙,๕๓๕
ท่าฉาง	๑.๖๕	๒๒,๒๒๕	๒๔,๑๑๐	๒๖,๑๖๐
ท่าชนะ	๑.๕๒	๒๕,๖๓๘	๒๗,๕๖๐	๒๙,๕๓๕
คอนสัก	๒.๑๖	๑๙,๑๓๐	๒๑,๒๘๐	๒๓,๖๘๐
พระแสง	๕.๑๒	๓๒,๓๕๕	๕๐,๐๓๐	๕๙,๐๒๕
เวียงสระ	๒.๕๖	๓๘,๕๐๖	๕๓,๕๓๐	๕๙,๐๓๕
พนม	๕.๕๓	๑๑,๘๕๘	๑๕,๘๑๐	๑๘,๕๒๐
ท่าซูน	๒.๘๕	๘,๘๓๓	๑๐,๒๑๐	๑๑,๓๕๐
เคียนซา	๓.๑๓	๑๓,๕๖๖	๑๖,๓๒๕	๑๙,๐๘๐
เกาะสมุย	๐.๕๒	๓๒,๕๕๕	๓๓,๕๑๕	๓๔,๒๕๐
เกาะพะงัน	๐.๘๗	๘,๒๕๐	๘,๖๐๐	๘,๙๘๐
กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม	๑.๒๕	๑๖,๘๕๕	๑๗,๕๒๐	๑๘,๐๖๐
รวม	๒.๑๒	๕๖๕,๓๒๕	๖๒๑,๑๒๕	๖๕๕,๕๕๐
จำนวนครัวเรือน		๕๕,๐๕๘	๑๐๓,๖๕๕	๑๑๕,๕๓๐

ตารางที่ ๗ การประมาณการจำนวนประชากรเกษตร โดยใช้สัดส่วนเฉลี่ย

อำเภอ	สัดส่วน ประชากรเกษตร ต่อประชากรรวม	ประชากรเกษตร	ประชากรเกษตร
		ปี ๒๕๒๕	ปี ๒๕๓๐
เมือง	๕๑.๘๕๖๓	๕๔,๖๕๓	๕๐,๘๓๓
พุนพิน	๓๕.๘	๕๒,๗๖๖	๕๓,๓๑๘
บ้านนาสาร	๓๐.๘๖๓๓	๔๔,๕๓๘	๔๘,๑๕๓
ไชยา	๓๓.๐๘๓๓	๒๓,๓๖๓	๒๖,๓๑๘
การุณเกษ	๘๓.๓๖๓๓	๕๕,๓๕๘	๖๘,๖๓๓
สิริวิบูลย์	๕๑.๕๐๖๓	๓๑,๘๕๐	๓๖,๓๐๐
ทาบวง	๕๕.๕	๒๖,๖๑๘	๒๗,๑๕๘
ทาบวง	๘๕.๕๑๓๓	๒๓,๕๕๑	๒๕,๐๘๑
คอนสัก	๘๘.๕๕๕	๑๘,๕๕๘	๒๖,๕๓๓
พระแสง	๕๒.๑๓๓๓	๓๓,๑๑๓	๔๕,๑๘๓
เวียงสระ	๓๕.๖๘	๓๗,๕๕๓	๓๖,๖๒๑
พนม	๕๒.๖๕	๑๓,๘๘๘	๑๓,๑๓๑
ตาชูน	๕๒.๕๓	๕,๖๑๒	๑๐,๘๕๒
เคียนซา	๕๕.๒๓	๑๖,๓๓๒	๑๘,๘๕๖
เกาะสมุย	๓๓.๓๕๓๓	๒๕,๕๕๕	๒๖,๕๐๕
เกาะพะงัน	๘๓.๕๓	๓,๓๓๐	๓,๕๓๐
กิ่งอำเภอบ้านนาเค็ม	๕๖.๒๓	๑๓,๕๑๒	๑๘,๓๐๕
จังหวัด	๓๕.๖๘๖๓	๕๘๕,๓๕๓	๕๓๕,๓๕๐

* สัดส่วนประชากรเกษตรต่อประชากรรวม ใช้ค่าตัวเฉลี่ยของ ปี ๒๕๐๓, ปี ๒๕๑๓ และ ปี ๒๕๒๐.